

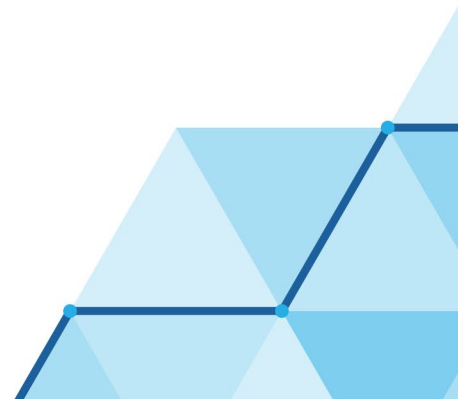

Gweinyddiaeth
Cyfiawnder

Ffioedd Llysoedd a Thribiwnlysoedd

**Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad
ar 'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu
trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn
ôl chwyddiant'**

Cyhoeddir yr ymateb hwn ar 31 Awst 2021

Gweinyddiaeth
Cyfiawnder

Ffioedd Llysoedd a Thribiwnlysoedd

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar 'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Ymateb i ymgynghoriad a gynhaliwyd gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder.

Mae'r wybodaeth hon hefyd ar gael yn <https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/increasing-selected-court-fees-income-thresholds/>

Cynnwys

Cyflwyniad a manylion cyswllt	3
Cwynion neu sylwadau	3
Cefndir	4
Crynodeb o'r ymatebion	6
Ymatebion i gwestiynau penodol	11
Asesiad Effaith, Cydraddoldeb a'r Iaith Gymraeg	27
Asesiad Effaith	27
Cydraddoldebau	27
Prawf Effaith Iaith Gymraeg	28
Casgliad a'r camau nesaf	29
Egwyddorion ymgynghori	31
Atodiad A – Rhestr o Ymatebwyr	32
Atodiad B – Rhestr derfynol y newidiadau arfaethedig i ffioedd	35
Atodiad C – Rhestr derfynol o drothwyon incwm HwF arfaethedig	52

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyflwyniad a manylion cyswllt

Y ddogfen hon yw'r adroddiad ôl-ymgynghori ar gyfer y papur ymgynghori, 'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'.

Bydd yn ymdrin â:

- cefndir yr ymgynghoriad
- crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad
- ymateb manwl i'r cwestiynau penodol a godwyd yn yr ymgynghoriad
- y camau nesaf yn dilyn yr ymgynghoriad hwn

Gellir cael copïau pellach o'r adroddiad hwn a'r papur ymgynghori trwy gysylltu â Thîm Polisi Ffioedd yn y cyfeiriad isod:

Tîm Polisi Ffioedd
Y Weinyddiaeth Gyfiawnder
102 Petty France
Llundain SW1H 9AJ

E-bost: mojfeespolicy@justice.gov.uk

Mae'r adroddiad hwn hefyd ar gael yn <https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/increasing-selected-court-fees-income-thresholds/>

Gellir gofyn i gael y cyhoeddiad hwn mewn fformat gwahanol gan mojfeespolicy@justice.gov.uk.

Cwynion neu sylwadau

Os oes gennych unrhyw gwynion neu sylwadau am y broses ymgynghori dylech gysylltu â'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yn y cyfeiriad uchod.

Cefndir

1. Mae'r achos dros adolygu'n rheolaidd y ffordd rydym yn codi ffioedd llysoedd wedi'i seilio'n gadarn ar yr angen i sicrhau bod Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd Ei Mawrhydi (HMCTS) yn cael ei ariannu'n briodol tra'n diogelu'r egwyddor hanfodol o fynediad at gyfiawnder. Mae mynediad at gyfiawnder yn hanfodol i gynnal democratiaeth effeithiol a gweithredol, gan helpu i gynnal trefn gymdeithasol a bod yn sail i economi effeithiol.
2. Mewn ystod eang o amgylchiadau, mae llysoedd a thribiwnlysoedd yn rhoi cyfle i unigolion a busnesau orfodi eu hawliau trwy ddelio ag achosion yn deg, yn gyflym a chyda sicrwydd, gan arwain at ganlyniadau cyfiawn. Er gwaethaf yr amgylchiadau eithriadol sy'n codi o'r pandemig a nifer yr heriau heb eu tebyg sydd wedi amlygu eu hunain, mae'r Llywodraeth hon yn cynnal ei hymrwymiad i sicrhau bod llysoedd a thribiwnlysoedd yn cael eu rhedeg yn effeithlon ac yn effeithiol, wrth amddiffyn mynediad at gyfiawnder a lleihau'r baich ar y trethdalwr.
3. Mae ein gwasanaeth llysoedd a thribiwnlysoedd yn gweithredu ar yr egwyddor y dylai'r rhai sy'n defnyddio llysoedd neu dribiwnlysoedd (y tu allan i'r awdurdodaeth droseddol) dalu tuag at gost y gwasanaeth maen nhw'n ei ddefnyddio. Mae ein cynllun Help i Dalu Ffioedd (HwF) ar waith ar gyfer y rhai sy'n derbyn rhai budd-daliadau neu ar incwm is ac ni allant fforddio ffioedd. Yn ogystal, mae yna rai gwasanaethau llys a thribiwnlys yr ydym yn codi ffioedd amdanynt sydd wedi'u gosod yn is na chost y gwasanaeth, neu lle nad ydym yn codi ffi o gwbl. Ymhlith yr enghreifftiau mae ceisiadau am orchmynion peidio ag ymyrryd, ac achosion yn y Tribiwnlys Haen Gyntaf sy'n ymwneud ag iechyd meddwl.
4. Mae'r incwm a dderbynnir o ffioedd yn talu llai na hanner y costau sy'n gysylltiedig a chynnal y system llysoedd a thribiwnlysoedd. Mae'r gost ychwanegol hon yn cael cymhorthdal gan y trethdalwr. Er bod Ffioedd Llysoedd a Thribiwnlysoedd yn cael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn adlewyrchu cost y gwasanaeth, bu cyn lleied o godiadau â phosibl yn ffioedd y llysoedd a'r tribiwnlysoedd er 2016, er gwaethaf costau cynyddol oherwydd chwyddiant, ymhlith pethau eraill.
5. Cyhoeddwyd y papur ymgynghori 'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant' ar 22 Mawrth 2021. Roedd yr ymgynghoriad yn gofyn am sylwadau ar y cynnig i gynyddu rhai ffioedd llys yn unol â chwyddiant hanesyddol sy'n dyddio'n ôl i Awst 2016, neu'r dyddiad y cafodd y ffi ei newid ddiwethaf os yn ddiweddarach, i ddechrau'r flwyddyn ariannol 2021/22. Mae'r codiadau arfaethedig hyn yn adlewyrchu chwyddiant hanesyddol ac felly nid ydynt yn gynydd mewn termau real. Gofynnodd yr ymgynghoriad hefyd am sylwadau ar

godiadau chwyddiant arfaethedig i'r trothwyon incwm yn ein cynllun dileu HwF, trwy gymhwysu codiadau chwyddiant wedi'u hôl-ddyddio i Awst 2016 hyd at ddechrau'r flwyddyn ariannol 2021/22. Bydd hyn yn sicrhau bod defnyddwyr na fydd efallai'n gallu fforddio ffioedd yn dal i allu cyrchu gwasanaeth llysoedd a thribiwnlysoedd trwy gynyddu nifer y rhai sy'n gymwys i gael grant i dalu eu ffioedd un ai'n llawn neu'n rhannol.

6. Yn yr ymgynghoriad, gofynnwyd am farn y cyhoedd ar:
 - y cysyniad o gynnydd mewn chwyddiant
 - y cynnydd chwyddiant arfaethedig i rai ffioedd llysoedd a throthwyon incwm cynllun grant HwF
 - cwmpas ffioedd llys sydd wedi'u cynnwys yn y cynnig
 - ffactorau sy'n effeithio ar ymatebion galw posibl
 - a fyddai'r polisi'n cael effaith anghymesur ar unigolion â nodweddion gwarchoddedig
 - unrhyw addasiadau posibl i'r polisi y dylem eu hystyried er mwyn lliniaru unrhyw effaith anghymesur ar unigolion sydd â nodweddion gwarchoddedig
7. Daeth yr ymgynghori i ben ar 17 Mai 2021 ac mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r ymatebion, gan gynnwys sut y dylanwadodd y broses ymgynghori ar siâp terfynol y cynnig.
8. Diweddarwyd y tri Asesiad Effaith ac Asesiad Effaith Cydraddoldeb sy'n cyd-fynd â'r ymgynghoriad i ystyried tystiolaeth a ddarparwyd gan randdeiliaid a gwnaed dadansoddiad pellach yn ystod y cyfnod ymgynghori. Mae'r tri Asesiad Effaith ac Asesiad Effaith Cydraddoldeb diweddar ar gael yn <https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/increasing-selected-court-fees-income-thresholds/>
9. Gellir dod o hyd i bapur ymateb Cymraeg hefyd yn <https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/increasing-selected-court-fees-income-thresholds/>
10. Gellir gweld rhestr o'r rheini a ymatebodd i'r ymgynghoriad yn **Atodiad A** .
11. Gellir gweld y ffioedd diwygiedig a throthwyon incwm HwF yn **Atodiad B** ac **Atodiad C** yn y drefn honno.

Crynodeb o'r ymatebion

12. Derbyniwyd 89 o ymatebion i'r papur ymgynghori. Daeth y mwyafrif o ymatebion gan y rhai sy'n gweithio yn y sector cyfreithiol neu gyhoeddus, neu gan aelodau o'r cyhoedd. Roedd tua chwarter yr ymatebwyr yn gweithio fel cyfreithwyr ac roedd chweched o'r ymatebwyr yn gweithio i awdurdodau lleol. Derbyniwyd ymatebion pellach gan y rhai sy'n gweithio mewn amrywiaeth o ddiwydiannau. Roedd nifer sylweddol o ymatebwyr yn gweithio yn y sector eiddo, fel prydleswyr, gwerthwyr tai ac ati. Roedd sawl ymatebydd yn dod o gymdeithasau sy'n cynrychioli grwpiau rhanddeiliaid, gan gynnwys cyfreithwyr, y rhai sy'n gweithio ym maes gwasanaethau credyd neu orfodi, defnyddwyr llysoedd, teuluoedd, gwasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau gofal cymdeithasol.
13. Mae'r Weinyddiaeth Gyfiawnder wedi dadansoddi'r ymatebion i'r ymgynghoriad ac wedi ystyried effaith ein cynigion polisi yn sgil y themâu cylchol a godwyd gan rai o'r ymatebwyr. Gwnaethom hefyd ystyried effeithiau posibl newidiadau a awgrymwyd gan rai ymatebwyr.

Crynodeb o'r ymatebion: cynnydd i chwyddiant ffioedd llysoedd

14. Roedd yr ymatebwyr wedi'u rhannu ynghylch a oeddent yn cytuno â'r cynnig y dylid cynyddu ffioedd o bryd i'w gilydd yn unol â chwyddiant. Roedd 61% o'r ymatebwyr yn anghytuno â'r cynnig i gymhwyso chwyddiant (wedi'i ôl-ddyddio i 2016 neu'r flwyddyn y cafodd y ffi ei newid ddiwethaf, os yn ddiweddarach) i ffioedd llys dethol; roedd 39% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig hwn. Dadleuodd llawer o'r ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cynnig nad hwn oedd yr amser iawn i gynyddu ffioedd llys oherwydd effeithiau Covid-19 a chodwyd pryderon y gallai'r codiadau arfaethedig mewn ffioedd leihau mynediad at gyfiawnder. Serch hynny, nododd nifer o ymatebwyr a gytunodd â'r cysyniad o godiadau chwyddiant nad nid nawr, yn ystod y pandemig, yw'r amser iawn i roi'r newidiadau hyn ar waith.
15. Teimlai rhai ymatebwyr nad yw hi'n bosibl i gyfiawnhau'r cynnydd arfaethedig mewn perthynas ag ansawdd y gwasanaeth a ddarperir gan HMCTS, gan nodi pryderon bod yr amser a gymerwyd i ddatrys achos yn rhy araf. Cyfeiriodd rhai ymatebwyr at raglen Diwygio HMCTS, gan ddadlau bod angen digideiddio'r gwasanaeth ymhellach cyn y gellid cyfiawnhau codi ffioedd. I'r gwrthwyneb, honnodd rhai ymatebwyr fod digideiddio cynyddol wedi arwain at gostau rhedeg is ac, felly, ni ddylid cynyddu ffioedd.

16. Cododd rhai ymatebwyr y pwnc o sut mae HMCTS yn cael ei ariannu, gan geisio mwy o dryloywder ynghylch faint o HMCTS sy'n cael ei ariannu gan dalwyr ffioedd a faint sy'n cael ei ariannu gan Drysorlys Ei Mawrhydi ac, felly, trethdalwyr cyffredinol.
17. Teimlai mwyafrif yr ymatebwyr, tua 63%, y dylid tynnu rhai o'r ffioedd a gynhwysir yn y cynnig o'u cwmpas. Y ffioedd a awgrymwyd amlaf i'w symud oedd: ffi y Ganolfan Gorfodi Traffig (Cais am orchymyn i adennill dyled traffig ffordd benodol); ffioedd ar gyfer achos teulu (gan gynnwys ffioedd am ysgariad, ac am achos o dan Ddeddf Plant 1989); Adfer Tir - Llys Sirol; Ffioedd beilliaid; ffioedd ar gyfer Gorchmynion Arwystlo a cheisiadau am Atafaelu Enillion; ffioedd amrywiol a delir gan Awdurdodau Lleol; a ffioedd a delir gan unigolion neu fusnesau sydd â llai na 10 o weithwyr.
18. Cododd nifer o ymatebwyr faterion y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn. Mae rhagor o wybodaeth am y materion hynny ac ymatebion penodol, lle bo hynny'n briodol, ar dudalen 10 isod ynghyd ag ymateb y Llywodraeth i bob cwestiwn.

Crynodeb o'r ymatebion: cynnydd mewn chwyddiant i drothwyon incwm HwF

19. Roedd 65% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu trothwyon incwm HwF, gan gynnwys premiymau cwpl a phlant, yn unol â chwyddiant. Roedd 60% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor y dylid defnyddio chwyddiant ers 2016 ar gyfer trothwyon incwm HwF fel eu bod ar yr un lefel a rhai 2021/22; roedd 40% o'r ymatebwyr yn anghytuno â'r egwyddor hon.
20. Dywedodd nifer o ymatebwyr nad yw cyflogau na buddion y rhan fwyaf o bobl wedi cynyddu yn ôl chwyddiant ac roeddent yn pryderu, ar gam, y byddai'r cynnydd arfaethedig yn gwneud y cynllun yn llai hael. Mae mwy o wybodaeth am ymatebion penodol i'r pryderon hyn a phob cwestiwn ar dudalen 10 isod. Cododd rhai ymatebwyr bryderon y gallai cynyddu'r trothwyon ar gyfer HwF arwain at ymgyfreithwyr yn cyflwyno rhagor o hawliadau. Roedd pryderon hefyd nad yw rhai ymgyfreithwyr yn deall yr honiadau y maent yn eu cyflwyno, gydag awgrymiadau gan rai ymatebwyr y dylai'r rhai sy'n ymgeisio am HwF hefyd dderbyn cyngor trwy gymorth cyfreithiol ynghylch eu cais.

Crynodeb o ymateb y Llywodraeth

21. Mae'r Llywodraeth yn credu bod cyfiawnhad cryf dros fwrw ymlaen i gynyddu ffioedd llys penodol a throthwyon incwm HwF yn ôl chwyddiant. Mae'r codiadau arfaethedig yn adlewyrchu chwyddiant hanesyddol ac felly nid ydynt yn gynydd mewn termau real. Bydd yr incwm a gynhrychir o'r cynigion hyn yn mynd tuag at gost redeg HMCTS a bydd yn sicrhau y gall y llysoedd a'r tribiwnlysoedd barhau i ddarparu mynediad at gyfiawnder i bawb.
22. Mae'r Llywodraeth yn gwerthfawrogi bod Covid-19 wedi cael effaith ar unigolion a busnesau. Mae HwF ar gael i'r rheini ar incwm is neu a allai fod yn ddi-waith/sy'n derbyn budd-daliadau, gan gynnwys y rhai y mae eu diweithdra neu sy'n derbyn budd-daliadau o ganlyniad i Covid-19. Er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i amddiffyn mynediad at gyfiawnder i'r rheini ar incwm isel, byddwn hefyd yn symud ymlaen i chwyddo trothwyon incwm HwF ar gyfer pobl sengl yn ogystal â phremiymau cwpl a phlant i lefelau 2021/22 yn unol â chwyddiant, wedi'u hól-ddyddio i 2016 . Bydd hyn yn gwneud y cynllun dileu ffioedd yn fwy hael i'r rhai na allant fforddio ffi.
23. Mae'r Llywodraeth yn deall bod y gwasanaeth y mae rhai defnyddwyr yn ei dderbyn weithiau yn gallu bod yn rhwystredig iddynt. Er bod y pandemig wedi effeithio ar y llysoedd a'r tribiwnlysoedd, fel y genedl gyfan, ein blaenoriaeth yw adferiad. Fydd HMCTS ymhell o fod yn elwa o'r cynnydd yn y ffioedd hyn; yn syml, maent yn cynrychioli'r cynnydd yng nghost darparu'r gwasanaethau. Bydd y codiadau yn gwneud cyfraniad pwysig at ariannu gwaith parhaus, ac adferiad HMCTS. Mae'n bwysig cofio nad yw ffioedd yn talu cost lawn rhedeg HMCTS. Yn 2019/20, roedd yr incwm ffioedd net yn £724m o'i gymharu a £2bn o gostau rhedeg HMCTS.
24. Mae'r Llywodraeth wedi adolygu yn ofalus pob ffi yr awgrymodd ymatebwyr y dylid eu heithrio o'r cynnydd yn y chwyddiant. Ar ôl gwerthuso cynnydd codiadau chwyddiant yn ofalus ar ddefnyddwyr llysoedd, mae'r Llywodraeth wedi penderfynu parhau â'r cynnig ar y ffurf yr ymgynghorwyd â hi.
25. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y gall ymgyfreithwyr gyflwyno achosion annheilwng oherwydd y newidiadau hyn i gynllun dileu HwF. Mae mynediad at gyfiawnder yn egwyddor gyfansoddiadol sylfaenol, ac yn un y mae'r Llywodraeth wedi ymrwmo i'w gwarchod; nid yw teilyngdod achos yn ffactor perthnasol ar gyfer cymhwysedd ar gyfer HwF. Ers cyflwyno'r cynllun yn 2013, nid oes tystiolaeth bod argaeledd y cynllun wedi creu cymhelliant gwrthnysig i ymgyfreithwyr gyflwyno hawliadau annheilwng ac, felly, mae'n annhebygol y bydd unrhyw godiadau i'r trothwyon incwm yn gwneud hynny ychwaith.

26. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno bod ffioedd uwch (ffioedd gyda chymeradwyaeth Seneddol benodol i'w gosod ar lefel uwchlaw cost darparu'r gwasanaeth sylfaenol) yn annheg. Mae adran 180 o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma 2014 yn caniatáu i'r Arglwydd Ganghellor osod ffioedd llys ar lefel uwch na chost y gwasanaeth sylfaenol. Cynhaliodd y Weinyddiaeth Gyfiawnder ymgynghoriad ar wahân ar ddefnyddio'r pŵer hwn yn ei hymgynghoriad yn 2013 "Ffioedd llys: cynigion i ddiwygio "Ffioedd Llysoedd a Thriwlynlysoedd: Ymateb y Llywodraeth i ymgynghori ar gynigion ffioedd pellach". Mae gosod rhai ffioedd llys uwchlaw cost yn caniatáu i'r Llywodraeth sybsideiddio rhannau eraill o'r system llysoedd a thriwlynlysoedd wrth sicrhau bod y system yn effeithiol, yn effeithlon ac yn lleihau'r gost i'r trethdalwr. Er enghraifft, defnyddwyr bregus sy'n ceisio gorchmynion peidio â molestu oherwydd cam-drin domestig; neu ar gyfer yr achosion hynny cyn na chodir ffi llys ar driwlynlysoedd Haen Gyntaf sy'n ymwneud ag iechyd meddwl.

Newidiadau i gyfraddau chwyddiant

27. Gan nad oedd cyfraddau chwyddiant mynegai prisiau defnyddwyr (CPI) ar gyfer Ch1 2021 ar gael ar adeg cyhoeddi'r ddogfen ymgynghori, cymhwyswyd cyfraddau chwyddiant dangosol yn seiliedig ar ragolygon y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar eu cyfer. Mae chwyddiant a ôl-ddyddiwyd i Awst 2016, a ddefnyddir i uwchraddio'r rhan fwyaf o'r ffioedd, wedi codi o 7.7% i 7.8% ac mae'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr gan gynnwys costau tai perchnogion preswyl (CPIH) wedi'u hôl-ddyddio i Awst 2016, a ddefnyddir i chwyddo trothwyon HwF, wedi cynyddu o 7.5% i 8%. Oherwydd defnyddio chwyddiant CPI i uwchraddio'r costau uned (yn lle cyfradd HMCTS fewnol), mae defnyddio allbynnau CPI ar gyfer Mawrth 2021 a diweddarau cyfrifiad y ffioedd a newidiwyd ddiwethaf ar ôl mis Gorffennaf 2016 wedi arwain at 37 lefel ffioedd yn wahanol i'r hyn a gynigiwyd yn yr ymgynghoriad. Nid yw tri o'r ffioedd yn cael eu cynyddu mwyach ac felly nid ydynt bellach wedi'u cynnwys yn **Atodiad B** isod, mae 22 o ffioedd yn cynyddu swm uwch (£1 ar gyfartaledd) ac mae 12 ffi yn cynyddu swm is (£3 ar gyfartaledd). Yn ogystal, mae ffi wedi'i dileu o'r cwmpas gan nad yw'n cael ei defnyddio mwyach
28. Rydym wedi diwygio'r codiadau i'r trothwyon incwm HwF a nodir yn y ddogfen ymgynghori, yn seiliedig ar y ffigurau CPIH swyddogol sydd wedi'u diweddarau. Mae'r trothwyon arfaethedig ar gyfer HwF, gan gynnwys premiwm cwpl, wedi cynyddu £5 o'i gymharu â'r trothwyon a nodir yn y ddogfen ymgynghori. Gellir gweld y trothwyon diwygiedig yn **Atodiad C**. Mae hyn felly wedi arwain at newidiadau i lefel yr incwm a gynhyrchir gan y cynigion hyn tuag at gostau rhedeg HMCTS.
29. Gan rhoi cyfrif am y diwygiadau hyn, bydd y newidiadau yn codi amcangyfrif o incwm gros o £23–29m bob blwyddyn ar ôl ei weithredu, gan ostwng i £20– £ 25m y flwyddyn ar ôl cyfrif am ddileadau ar draws y: Gorchymyn Ffioedd Achosion Teulu;

Gorchymyn Ffioedd Achosion Sifil; Gorchymyn Ffioedd y Llys Gwarchod; a Gorchymyn Ffioedd Llysoedd Ynadon 2008. Disgwylir i'r newidiadau ychwanegol i'r cynllun HwF yn gyffredinol gostio £6-7m bob blwyddyn mewn incwm ffioedd is, felly, amcangyfrifir y bydd y pecyn cyfan o gynigion yn cynyddu £13– £20m y flwyddyn tuag at gostau rhedeg HMCTS.

Ymatebion i gwestiynau penodol

Cwestiwn 1: A ydych chi'n cytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu ffioedd o bryd i'w gilydd yn unol â chwyddiant? Rhowch resymau dros eich ateb.

30. Cawsom 73 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Roedd 37 (52%) o ymatebwyr yn anghytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu ffioedd o bryd i'w gilydd yn unol â chwyddiant. Gellir rhannu'r ymatebion yn bedair prif thema. Yn gyntaf, nid dyna'r amser iawn i gynyddu ffioedd llysoedd oherwydd effeithiau Covid-19. Roedd sôn yn benodol yr effeithiwyd yn benodol ar Leswyr yn ystod Covid-19. Yn ail, y bydd y codiadau arfaethedig mewn ffioedd yn gostwng y mynediad sydd gan bobl at gyfiawnder. Yn drydydd, ni ddylid cynyddu'r ffioedd hynny oherwydd lefel bresennol y gwasanaeth a dderbynnir - nododd nifer o ymatebwyr fod y gwasanaeth llys a ddarperir gan HMCTS naill ai'n wael, neu'n rhy araf ac felly nad oedd modd cyfiawnhau cynyddu ffioedd. Yn bedwerydd, mynegodd nifer o gyfranogwyr bryderon ynghylch ffioedd cynyddol pan oeddent yn teimlo bod diffyg eglurder ynghylch sut mae HMCTS yn cael ei ariannu a chost darparu gwasanaethau HMCTS. Honnodd rhai ymatebwyr fod y codiadau ffioedd yn ffordd i HMCTS wneud elw, gydag eraill yn honni bod rhaglen ddiwygio HMCTS yn arwain at ostyngiad yng nghost darparu gwasanaethau ac yn cwestiynu'r cyfiawnhad dros godi ffioedd.
31. I'r gwrthwyneb, roedd 35 (48%) o ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu ffioedd o bryd i'w gilydd yn unol â chwyddiant. Roedd yr ymatebwyr hyn o'r farn y dylai'r ffioedd adlewyrchu cost y gwasanaeth a ddarperir. Honnodd rhai bod codiadau ffioedd yn helpu i ymdrin â thwyll trwy atal y rhai sy'n dymuno gwneud hawliadau twyllodrus. Roedd rhai ymatebwyr yn adlewyrchu efallai nad nawr yw'r amser iawn i gynyddu ffioedd llys oherwydd effeithiau Covid-19 ac y dylai unrhyw godiadau fod yn briodol ac yn gymesur.
32. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon ynghylch materion a oedd y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad.

Ymateb y Llywodraeth

33. Er bod y pandemig wedi effeithio ar y llysoedd a'r tribiwnlysoedd, fel y genedl gyfan, adferiad yw ein blaenoriaeth. Mae HwF ar gael i'r rheini ar incwm is neu a allai fod yn ddi-waith neu sy'n derbyn budd-daliadau, gan gynnwys y rhai sy'n ddi-waith neu sy'n derbyn budd-daliadau o ganlyniad i Covid-19. Nid yw'r codiadau hyn i ffioedd yn cynrychioli cynnydd mewn termau real a byddant yn sicrhau y gall HMCTS barhau i ddarparu mynediad at gyfiawnder i bawb.
34. Mewn perthynas â'r effeithiau ar Leswyr yn benodol, yn achos incwm a gollir o ôl-ddyledion rhent, gallai Leswyr ddechrau achos yn ystod anterth y pandemig pe baent wedi rhoi chwe mis o rybudd i'w tenantiaid. Gallai leswyr hefyd gychwyn achos mewn achosion eithriadol. Lle na allai leswyr ddatblygu troi allan oherwydd Covid-19, hepgorwyd ffioedd. Mae gwaharddiad troi allan Covid-19 bellach wedi dod i ben.
35. Mae'r Llywodraeth wedi adolygu effaith y codiadau ffioedd hyn yn ofalus ar fynediad at gyfiawnder ac mae'n cynnig codiadau i drothwyon incwm HwF i liniaru unrhyw effaith negyddol codi ffioedd ar ddefnyddwyr mwyaf agored i niwed. Mae cynllun dileu HwF ar gael i'r rheini na allant fforddio talu ffioedd, boed yn llawn neu'n rhannol. I'r rhai nad ydynt yn gymwys i gael HwF ond sy'n dal i deimlo na allant fforddio'r ffi, mewn amgylchiadau eithriadol, gellir caniatáu rhyddhad y tu allan i'r prif gynllun HwF hefyd.
36. Ymhell o HMCTS yn elwa o'r codiadau ffioedd hyn, daw llai na hanner y cyllid ar gyfer HMCTS o ffioedd. Yn 2019/20, roedd incwm ffioedd net o £724m yn erbyn costau rhedeg £2bn HMCTS.
37. Mewn perthynas â honiadau bod digideiddio yn lleihau costau, mae'r Llywodraeth yn adolygu costau gwasanaethau i sicrhau nad yw ffioedd heb eu gwella yn uwch na'u cost uned. Mae'r adolygiadau hyn yn ystyried newidiadau i sylfaen costau HMCTS, gan gynnwys unrhyw arbedion effeithlonrwydd a chynnydd mewn costau cytundebol.
38. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno bod ffioedd uwch (gyda chymeradwyaeth Seneddol benodol i'w gosod ar lefel uwchlaw cost darparu'r gwasanaeth) yn annheg. Mae adran 180 o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma 2014 yn caniatáu i'r Arglwydd Ganghellor osod ffioedd llys ar lefel uwch na chost y gwasanaeth sylfaenol. Mae gosod rhai ffioedd llys uwchlaw'r gost yn caniatáu i'r Llywodraeth sybsideiddio rhannau eraill o'r system llysoedd a thribiwnlysoedd lle mae grwpiau o bobl sy'n arbennig o agored i niwed. Mae hyn yn sicrhau bod y system yn effeithiol ac yn effeithlon tra hefyd yn lleihau'r costau i'r trethdalwr.

39. Yn ogystal, nid yw'r Llywodraeth yn cytuno ag awgrymiadau y dylid gwneud newidiadau sylfaenol i'r ffordd y mae HMCTS yn cael ei ariannu. Mae ein system llysoedd a thribiwnlysoedd yn cael ei chynnal ar yr egwyddor y dylai defnyddwyr (y tu allan i'r awdurdodaeth droseddol) dalu tuag at gost y gwasanaeth a dderbyniant, lle gallant fforddio gwneud hynny.

Cwestiwn 2: A ydych chi'n cytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu trothwyon incwm HwF, gan gynnwys premiymau cwpl a phlant, yn unol â chwyddiant? Rhowch resymau dros eich ateb.

40. Cawsom 60 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Roedd 39 (65%) o ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu trothwyon incwm HwF, gan gynnwys premiymau cwpl a phlant, yn unol â chwyddiant. Cytunodd yr ymatebwyr ei bod yn gadarnhaol y byddai mwy o ymgeiswyr HwF yn gymwys i gael gostyngiad yn eu ffioedd ac felly roeddent yn cefnogi'r cynnig y dylid cynyddu trothwyon gan chwyddiant er mwyn sicrhau nad oedd cefnogaeth ariannol yn lleihau dros amser (oherwydd chwyddiant cyflogau a ffioedd). Yn ogystal, roedd rhai ymatebwyr yn teimlo y dylai'r Llywodraeth ystyried gostwng ffioedd yn unol â chynyddu'r trothwyon, ac y dylid cymhwyso codiadau chwyddiant i drothwyon cyfalaf (yn ogystal â throthwyon incwm). Nododd rhai ymatebwyr fod angen diwygio'r cynllun cyfan, a byddai'n well gwario'r cyllid ychwanegol sy'n gysylltiedig â chynyddu'r trothwyon incwm ar adolygiad o HwF neu ddiwygio'r system.
41. I'r gwrthwyneb, roedd 21 (35%) o ymatebwyr yn anghytuno â'r egwyddor y dylid cynyddu trothwyon incwm HwF, gan gynnwys premiymau cwpl a phlant, yn unol â chwyddiant. Dywedodd nifer o ymatebwyr nad yw cyflogau na buddion y rhan fwyaf o bobl wedi cynyddu yn ôl chwyddiant gan honni y bydd y cynllun yn llai hael neu na ddylid gweithredu'r newidiadau hyn yn ystod Covid-19. Dylid nodi y bydd y newidiadau i drothwyon incwm cynllun dileu HwF yn caniatáu i fwy o bobl dderbyn rhyddhad ac felly mae'n fwy hael. Nododd ymatebydd arall y dylid cael cynnydd unwaith ac am byth yn hytrach na chynnydd yn ol chwyddiant.
42. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon am y materion canlynol, yn hytrach nag ar bwnc penodol y cwestiwn hwn:
- dylid gwneud newidiadau sylfaenol i HwF, er enghraifft dylid diwygio HwF i gynnwys cyngor cyfreithiol; Dylai HwF fod ar gael i'r rheini sydd ar fudd-daliadau yn unig; Dylai HwF gynnig eithriadau i ffioedd a delir mewn perthynas ag ysgariad neu ffi ymgeisio diddymu i ddiodefwyr cam-drin domestig
 - Mae fforddiadwyedd yn cael ei gam-gynrychioli yn HwF

Ymateb y Llywodraeth

43. Mae'r Llywodraeth yn cydnabod bod y mwyafrif o ymatebwyr wedi cytuno y dylid cynyddu trothwyon incwm HwF, gan gynnwys premiymau cwpl a phlant, yn unol â chwyddiant, wedi'u hôl-ddyddio i fis Awst 2016. Trwy gynyddu'r trothwyon incwm yn unol â chwyddiant, mae'r Llywodraeth yn cymryd mesurau cymesur i gadw mynediad at gyfiawnder i'r rhai sydd ei angen fwyaf. Mae codiadau i drothwyon cyfalaf y tu allan i gwmpas yr ymgynghoriad hwn.
44. Mewn perthynas â sylwadau, dylid cael cynnydd unwaith yn unig yn hytrach na chynnydd yn gysylltiedig a chwyddiant, mae hwn yn ymarfer i addasu ffioedd i'r lefelau priodol y dylent fod wedi cael eu gosod arnynt. Ni fyddai chwyddiant blwyddyn yn adlewyrchu costau cynyddol oherwydd chwyddiant yn briodol. Nid yw'r rhan fwyaf o'r ffioedd (117 i gyd) a gynhwysir yn y cynnig wedi cynyddu ers 2016.
45. Mae sylwadau eraill a wnaed am HwF, megis cynyddu trothwyon cyfalaf ac adolygiad HwF y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn.

Cwestiwn 3: A ydych chi'n cytuno â'r egwyddor y dylid cymhwyso chwyddiant ers lefelau 2016 i Ebrill 2021 (ac eithrio'r ffioedd a gynyddwyd ar ôl 2016, y dylid eu chwyddo o'r flwyddyn y cawsant eu diweddarau ddiwethaf)? Rhowch resymau dros eich ateb.

46. Cawsom 67 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Roedd 41 (61%) o ymatebwyr yn anghytuno â'r egwyddor y dylid cymhwyso chwyddiant ers lefelau 2016 i Ebrill 2021 tra bod 26 (39%) o ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor hon. Roedd y rhesymau a gyflwynwyd gan ymatebwyr yn debyg i'r safbwyntiau a gyflwynwyd mewn ymateb i Gwestiwn 1.
47. Dywedodd yr ymatebwyr a gytunodd â'r egwyddor i ôl-ddyddio chwyddiant o 2016 ymlaen fod y fethodoleg yn yr ymgynghoriad hwn yn rhesymegol oherwydd cynnydd amlwg mewn costau. Nododd eraill fod ffioedd yn seiliedig ar chwyddiant yn sicrhau bod costau'n cael eu gweithredu'n deg ac na fyddai chwyddo ffioedd llys bob blwyddyn yn arwain at ostyngiad yn y swm y gall system y llysoedd ei adennill. Awgrymodd rhai ymatebwyr y byddai modd cyfiawnhau cam y Llywodraeth yn sgil y cynigion hyn oherwydd cynnydd mewn gwariant cyhoeddus yn ystod y pandemig. Soniodd ymatebwyr hefyd y dylid cymhwyso egwyddor chwyddiant i ffioedd gorfodi ac mae strwythur ffioedd cysylltiedig â mynegai yn ffafriol fel yr ymdriniwyd ag ef yn yr ymgynghoriad 'Trawsnewid gweithredu beili'.
48. Cyfeiriodd yr ymatebwyr hynny a oedd yn anghytuno â'r egwyddor a nodwyd yng nghwestiwn tri bryderon y byddai ôl-ddyddio yn achosi cynnydd mawr mewn ffioedd,

a allai effeithio'n andwyol ar fusnesau. Cyfeiriodd ymatebwyr hefyd at bryderon bod ffioedd llys sifil wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd gan effeithio ar allu busnesau bach i fynd ar drywydd dyled. Mynegwyd pryderon y dylid gosod ffioedd ar lefel sy'n caniatáu mynediad at gyfiawnder ac y dylid ei ariannu gan gyfraniadau treth. Teimlai ymatebwyr fod angen i ffioedd fod yn rhesymol, adlewyrchu cost darparu gwasanaethau i ddefnyddwyr llys, ac adlewyrchu ansawdd y gwasanaeth a ddarperir.

49. Nododd rhai ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cwestiwn hwn nad yw cymhwyso chwyddiant i ffioedd llys ac felly ôl-ddyddio cyfraddau chwyddiant yn egwyddor a dderbynnir gan nad yw ffioedd llys wedi bod ynghlwm wrth chwyddiant yn hanesyddol.
50. Dadleuodd rhai ymatebwyr y byddai'n well cymhwyso blwyddyn o chwyddiant i ffioedd yn hytrach na chymhwyso chwyddiant dros nifer o flynyddoedd.
51. Cododd ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r egwyddor o gymhwyso chwyddiant o fis Awst 2016 bryderon gyda'r fethodoleg o ôl-ddyddio chwyddiant o 2016 gan ddefnyddio cost uned 2018/19. Awgrymwyd y byddai cymhwyso cost uned 2016/2017 yn lle yn caniatáu i ni ddod i gytundeb a ffi briodol. Nododd eraill hefyd nad oes tryloywder o ran sut y lluniwyd y ffioedd arfaethedig a bod cynydd dangosol ynddynt yn ei gwneud hi'n anodd i ddefnyddwyr gynllunio'n iawn ar gyfer y cynnydd. Wrth i'r cynigion geisio cynyddu ffioedd sydd eisoes wedi'u gwella, byddai unrhyw gynlluniau pellach i gynyddu'r ffioedd hyn yn afresymol.
52. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon ynghylch materion ehangach a aeth y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn, gan gynnwys awgrymu bod angen adolygiad sylfaenol o ffioedd yn hytrach na chynnydd cyffredinol.

Ymateb y Llywodraeth

53. Mae'r Llywodraeth yn nodi'r pryderon y dylai'r codiadau ffioedd a gynigir fod yn gynyddrannol. Fodd bynnag, mae'n bwysig cydnabod nad yw'r codiadau mewn ffioedd yn cynrychioli cynnydd mewn termau real a byddant yn sicrhau y gall HMCTS barhau i ddarparu mynediad at gyfiawnder i bawb. Mae'r cynnydd a gynigir yn yr ymgynghoriad hwn yn gymedrol ar y cyfan. Mae 82% o'r codiadau ffioedd yn llai na £20. Yn ogystal, rydym wedi adolygu effaith y codiadau ffioedd hyn yn ofalus ar fynediad at gyfiawnder ac yn cynnig y codiadau i drothwyon HwF i liniaru unrhyw effaith negyddol o'r fath.
54. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid pennu'r codiadau yn erbyn cost uned 2016/17. Mae'n bwysig bod ffioedd safonol yn adlewyrchu gwir gost y gwasanaeth ac felly bydd cymhwyso chwyddiant i'r costau uned diweddaraf sydd ar gael (a asesir gan

ddefnyddio data ar gyfer 2018/19) yn caniatáu ar gyfer hyn. Mae costau uned HMCTS wedi'u chwyddo rhwng 2018/19 a 2021/22.

55. Gan nad oedd cyfraddau chwyddiant CPI ar gyfer Ch1 2021 ar gael ar adeg cyhoeddi'r ddogfen ymgynghori, cymhwyswyd cyfraddau chwyddiant dangosol yn seiliedig ar ragolygon y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllideb ar eu cyfer. Mae'r cyfraddau CPI bellach ar gael ac mae'r ffioedd diwygiedig wedi'u nodi yn **Atodiad B** o'r ddogfen hon. Mae'r fethodoleg a'r rhagdybiaethau allweddol sy'n sail i'r cynigion yn yr ymgynghoriad hwn wedi'u nodi yn y ddogfen ategol 'Asesiad Effaith ffioedd llys: Codi rhai ffioedd llys yn ôl chwyddiant'. Cyhoeddwyd yr asesiad effaith ochr yn ochr â'r ymgynghoriad.

Cwestiwn 4: A ydych chi'n cytuno â'r egwyddor y dylid defnyddio chwyddiant ers 2016 ar gyfer trothwyon incwm HwF fel eu bod rhywbeth yn debyg a lefelau Ebrill 2021? Rhowch resymau dros eich ateb.

56. Cawsom 57 Ymateb i'r cwestiwn hwn. Roedd 60% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r egwyddor y dylid cymhwyso chwyddiant ers 2016 i drothwyon incwm HwF fel eu bod rhywbeth yn debyg i lefelau Ebrill 2021. Cytunodd ymatebwyr y byddai codiadau chwyddiant i drothwyon HwF yn helpu'r rhai ar incwm isel. Er, nododd un ymatebydd fod angen gwneud mwy ac y dylid adolygu neu ddyblu trothwyon er mwyn caniatáu i fwy o bobl dderbyn rhyddhad. At hynny, nododd rhai ymatebwyr fod chwyddiant yn arwain at incwm gwario is ac y dylai'r ffioedd adlewyrchu'r costau.
57. I'r gwrthwyneb, roedd 40% o'r ymatebwyr yn anghytuno â'r egwyddor. Nododd rhai y dylai HwF fynd ymhellach nag y mae ar hyn o bryd, er bod y rhan fwyaf o'r dadleuon yn canolbwyntio ar ffioedd yn hytrach na HwF. Roedd rhai o'r ymatebwyr hyn yn cwestiynu pam nad oedd cynnydd mewn chwyddiant wedi'i gymhwyso bob blwyddyn hyd yma ac y dylid eu hystyried o flwyddyn i flwyddyn. Dywedodd ymatebwyr eraill fod ffioedd llys eisoes yn rhy uchel ac felly'n lleihau mynediad at gyfiawnder.
58. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon ynghylch y materion ehangach a ganlyn, yn hytrach nag ar bwnc penodol y cwestiwn hwn:
- nid yw'r mwyafrif o gyflogau a buddion wedi'u cynyddu gan chwyddiant
 - Dylid gwirio cymhwysedd HwF yn fwy trylwyr
 - dylid cynyddu trothwyon arbed (cyfalaf) hefyd
 - dylid adolygu'r trothwyon incwm yn rheolaidd
 - nododd ymatebwyr eraill fod ffioedd llys eisoes yn rhy uchel ac felly'n lleihau mynediad at gyfiawnder

Ymateb y Llywodraeth

59. Mae'r Llywodraeth yn cydnabod bod y mwyafrif o ymatebwyr wedi cytuno mewn egwyddor y dylid defnyddio chwyddiant ers 2016 ar gyfer trothwyon incwm HwF fel bod y lefelau yr un fath a rhai 2021/22. Bydd cynyddu trothwyon incwm HwF yn caniatáu i fwy o bobl dderbyn rhyddhad ffioedd, gan ei fod yn adlewyrchu incwm gwario is.
60. Mewn perthynas â'r materion a godwyd y tu allan i gwmpas yr ymgynghoriad, ynghylch pryderon sy'n ymwneud â chyfraddau dileu ffioedd yn gostwng i unigolion nad yw cynnydd mewn chwyddiant wedi effeithio ar eu cyflog neu fuddion, bydd cynyddu trothwyon incwm HwF mewn gwirionedd yn caniatáu i fwy o bobl fod yn gymwys i gael rhyddhad rhannol neu lawn. O ran y pryderon bod ffioedd llys yn rhy uchel, mae'r Llywodraeth wedi amlinellu ei safbwynt ym mharagraff 77.
61. O ran cymhwysedd, mae cynllun dileu HwF yn ystyried sawl ffactor, gan gynnwys incwm yr ymgeisydd, cynilion, maint y ffi ac a ydynt yn derbyn rhai buddion. Mae'r meini prawf cymhwysedd yn sicrhau mai dim ond y rhai ar incwm isel a chyda symiau bach o gynilon (ac nad ydynt felly yn gallu fforddio ffioedd llys) sydd a mynediad at gynllun HwF. Er mwyn asesu cymhwysedd, mae'n ofynnol i ymgeiswyr ddarparu data ariannol a chytuno ar ddatganiad o wirionedd fel tystiolaeth cyn ystyried a oes raid iddynt nhw dalu'r ffi.
62. Mae'r sylwadau ynghylch y ffaith y dylid gwneud newidiadau ehangach i HwF, trothwyon cyfalaf ac adolygiad HwF y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn.

Cwestiwn 5: A oes unrhyw ffioedd a amlinellir yn Atodiad A na ddylid eu cynyddu gan chwyddiant, wedi'u hôl-ddyddio i 2016, fel rhan o'r cynnig hwn?

63. Cawsom 66 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Nid oedd 63% yn cytuno â chwmpas y ffioedd a gynhwyswyd yn yr ymgynghoriad. Gwnaed awgrymiadau i ddileu'r ffioedd canlynol o gwmpas y cynnig: Holl ffioedd llys; Ffi Canolfan Gorfodi Traffig (Cais am orchymyn i adennill dyled traffig ffordd benodol); Ffi ysgariad; Ffioedd Llysoedd Teulu (gan gynnwys y rheini o dan y Ddeddf Plant a gorfodi gorchymyn trefniant plant); Adennill ffioedd tir - llys sirol a Beilïaid; ffioedd ar gyfer Gorchymynion Codi Tâl ac Atodi Enillion; ffioedd a delir gan Awdurdodau Lleol; a'r holl ffioedd Teulu a Sifil a delir gan unigolion neu fusnesau sydd â llai na 10 o weithwyr.
64. Nododd rhai ymatebwyr hefyd y dylid gohirio cynnydd mewn ffioedd oherwydd amgylchedd presennol Covid-19 gydag ymatebydd arall yn nodi y dylid gohirio cynyddu ffioedd nes y gellir darparu tystiolaeth bellach o gost gwasanaethau.

65. I'r gwrthwyneb, nododd 38% o'r ymatebwyr na ddylid eithrio unrhyw ffioedd o'r cynnydd chwyddiant.
66. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon ynghylch y materion ehangach canlynol, yn hytrach nag ar y cwestiwn penodol:
 - ymddengys bod cyfradd y cynnydd ar gyfer y rhai yn y gorchmynion ffioedd sifil a theuluol yn fwy na dwbl y cynnydd yn y gorchmynion eraill, h.y. 7–8% o'i gymharu â 3+% yn CoP, a 4-5% ar gyfer Ynadon
 - dylai ffioedd llys adlewyrchu cost y gwasanaeth a ddarperir
 - dylid cymhwyso codiadau chwyddiant ar lefel uwch

Ymateb y Llywodraeth

67. Mae'r Llywodraeth wedi adolygu'n ofalus pob ffi a gyflwynwyd gan ymatebwyr i'w heithrio. Ar ôl gwerthuso cynnydd codiadau chwyddiant yn ofalus ar ddefnyddwyr llysoedd, mae'r Llywodraeth wedi penderfynu bwrw ymlaen â chwmpas presennol y cynnig. Hoffai'r Llywodraeth dynnu sylw nad yw'r codiadau hyn yn golygu cynnydd mewn ffioedd go iawn gan eu bod yn adlewyrchu costau a godir i HMCTS gan chwyddiant.
68. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y bydd ffi Canolfan Gorfodi Traffig yn effeithio'n uniongyrchol ar gyllidebau awdurdodau lleol, gellir adennill y ffi sy'n gysylltiedig â Gorchymyn Adfer er ei bod wedi'i thalu gan yr awdurdod lleol, gan y dyledwr (yr unigolyn sydd wedi methu â thalu PCN er gwaethaf problemau gyda Thystysgrif Tâl). Mae'r Llywodraeth yn cydnabod nad yw Rhybuddion Talu Cosbau wedi cynyddu ers iddynt gael eu cyflwyno ac mae'r Adran Drafnidiaeth yn ymwybodol o hyn.
69. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid cael gwared ar y ffi Ysgariad o'r cynnig. Mae'r ffi am achos ysgariad yn cael ei gynyddu. Mae ffioedd uwch yn ffioedd a osodir yn uwch na'u cost uned. O dan y pŵer sydd wedi'i gynnwys yn adran 180 o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddau a Phlisma 2014. Gall yr Arglwydd Ganghellor bennu ffioedd llys ar lefel uwch na chost y broses. Cynhaliodd y Weinyddiaeth Gyfiawnder ymgynghoriad ar wahân ar ddefnyddio'r pŵer hwn i bennu'r ffioedd penodol hyn yn ei hymgynghoriad yn 2015 "Ffioedd Llysoedd a Thribiwnlysoedd: Ymateb y Llywodraeth i ymgynghori ar gynigion ffioedd pellach".
70. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid eithrio ffioedd sy'n daladwy mewn achos teulu (gan gynnwys y rheini o dan y Ddeddf Plant a gorfodi gorchmynion trefniant plant) o gwmpas y cynnig. Mae Asesiad Baich Newydd yn cael ei gynnal ar gyfer achosion cyfraith gyhoeddus ac, ar gyfer achosion cyfraith breifat, mae HwF ar gael i'r rheini ar incwm is neu fudd-daliadau, a chydag arbedion cyfyngedig sydd angen help trwy ddileu ffioedd.

71. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â'r sylwadau y dylid eithrio ffioedd beili oherwydd cynnydd yn y galw sy'n golygu nad oes cyfiawnhad dros gynnydd. Mae gwaharddiad troi allan wedi bod ar waith yn ystod Covid-19 a daeth i ben ym Mehefin 2021 yn unig; felly, ni fu cynnydd mewn dadfeddiannau yn ystod y pandemig. Yn ogystal, nid yw'r galw cynyddol yn lleihau cost uned ffi. Mae hefyd yn wir na chynhwyswyd y ffi am Adfer Tir - Llys Sirol yn y cynnig gwreiddiol.
72. Mae Asesiad Baich Newydd, asesiad sy'n ystyried effaith y codiadau hyn ar awdurdodau lleol, wedi'i gynnal fel rhan o'r gwaith hwn. Bydd yr asesiad hwn yn adolygu a yw'r ffioedd hyn yn gost ychwanegol i Awdurdodau Lleol, ac rydym yn parhau i weithio'n agos gyda'r Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol ar y mater hwn.
73. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid eithrio'r holl ffioedd Teulu a Sifil a delir gan unigolion neu fusnesau â llai na 10 o weithwyr. Mae HwF ar gael i'r rheini ar incwm isel a chyda lefel isel o gynilion. Mae'r cynllun hwn hefyd ar gael i'r rheini sy'n gweithio fel unig fasnachwyr. Nid oes unrhyw gyfiawnhad clir i eithrio busnesau sydd â llai na 10 o weithwyr.
74. Mewn perthynas â phryderon a godwyd y tu allan i gwmpas y cwestiwn penodol. Dylid nodi bod cyfraddau chwyddiant yn cael eu cymhwyso o'r flwyddyn y diwygiwyd y ffi ddiwethaf fel bod y ffi yn deillio o brisiau 2021/22. Mae rhai ffioedd wedi'u diweddarau ers 2016 ac felly, dim ond cynnydd llai a welsant.
75. O ran pryderon nad yw ffioedd yn cynrychioli cost darparu gwasanaethau HMCTS, mae mwyafrif y ffioedd yn ffioedd heb eu gwella (wedi'u gosod ar gost neu'n is na hynny) ac mae'r Llywodraeth yn adolygu lefel y ffioedd hyn yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn parhau i adlewyrchu cost amcangyfrifedig cyflwyno'r gwasanaeth. Ar gyfer ffioedd uwch, gall yr Arglwydd Ganghellor osod ffioedd llys ar lefel uwch na chost y gwasanaeth gyda chymeradwyaeth seneddol benodol. Trwy osod rhai ffioedd llys uwchlaw'r gost, gall y Llywodraeth groes-sybsideiddio rhannau eraill o'r system llysoedd a thribiwnlysoedd wrth sicrhau bod y system yn effeithiol ac yn effeithlon, gan leihau'r gost i'r trethdalwr.

76. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid cymhwyso codiadau chwyddiant ar lefel uwch. Defnyddir CPI i godi'r ffioedd gan fod hyn yn fesur da o'r cynnydd cyffredinol i brisiau yn ogystal â chwyddiant a brofir gan HMCTS. Dyma'r prif resymau dros wneud hynny:
- Cyhoeddodd Pwyllgor Dethol Materion Economaidd yr Arglwyddi adroddiad yn 2019¹, gan awgrymu y gallai'r Llywodraeth gael ei chyhuddo o 'siopa mynegai' wrth beidio â defnyddio CPI fel y mesur rhagosodedig o chwyddiant. Yn benodol, ym mharagraff 156, dywed yr adroddiad "*While the single general measure is being determined, the Government should switch to CPI for uprating purposes in all areas where it is not bound by contract to use RPI.*" Cyhoeddir data chwyddiant CPI gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG) ac fe'i derbynnir yn eang fel dangosydd da o'r cynnydd cyffredinol mewn prisiau, gan sicrhau methodoleg dryloyw y cyfraddau a ddefnyddir.
 - Wedi'i ôl-ddyddio o Awst 2016 hyd at ddechrau'r flwyddyn ariannol 2021/22, mae chwyddiant yn 7.8% (bydd 13 ffi yn cael eu cynyddu ar gyfradd is, gan iddynt gael eu newid ddiwethaf naill ai ym mis Gorffennaf 2018, Gorffennaf 2019 neu Ragfyr 2016). Mae chwyddiant yn cael ei gymhwyso ar gyfradd sy'n fwy tebyg i gostau uwch darparu'r gwasanaethau hyn. Ni fyddai cyfradd uwch yn adlewyrchu'r cynnydd a bennir gan chwyddiant.

Cwestiwn 6: Fel rhan o'n hasesiad o'r ymateb posibl i'r galw, byddem yn ddiolchgar am adborth gan ymgynghorwyr ar bwysigrwydd cymharol gwahanol ffactorau yn y penderfyniad i fynd ag achos i'r llys. Gallai'r ffactorau hyn gynnwys y ffi llys, costau cysylltiedig eraill, y tebygolrwydd o lwyddo, y tebygolrwydd o adennill unrhyw dyled, unrhyw gydnabyddiaeth bersonol a dderbynnir, yr angen i fynd ag achos i'r llys, ac unrhyw gymhellion nad ydynt yn rhai ariannol fel unrhyw brofiad blaenorol prosesau llys.

77. Cawsom gyfanswm o 48 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Awgrymodd 15 (17%) o'r ymatebwyr mai'r ffi llys oedd y brif ystyriaeth wrth fynd ag achos i'r llys. Amlygodd un ymatebydd fod hyn yn berthnasol yn unig ar gyfer hawliadau llai na £100,000 a darparodd ymatebydd arall dystiolaeth bod hawliadau tribiwnlys cyflogaeth yn gostwng pan gyflwynwyd ffioedd tribiwnlys cyflogaeth. Yr ail ystyriaeth a grybwyllwyd amlaf, y cyfeiriwyd ati 13 gwaith (15% o'r atebion), oedd y tebygolrwydd o lwyddo. Y trydydd ffactor pwysicaf oedd cyfanswm costau mynd i'r llys - a grybwyllwyd 11 gwaith (11% o'r atebion). Codwyd y ffactorau canlynol fel ffactorau sy'n cyfrannu: cyfanswm yr iawndal y gellir ei adfer; anghenraid; yr amser y mae'n ei gymryd i achos gael ei glywed; os yw penderfyniadau eraill wedi methu; y tebygolrwydd o adferiad a phrofiad blaenorol gyda'r llysoedd.

¹ Ar gael yn <https://publications.parliament.uk/pa/ld201719/ldselect/ldconaf/246/246.pdf>

78. Cododd nifer o ymatebwyr bryderon ynghylch y materion ehangach a ganlyn, yn hytrach nag ar bwnc penodol y cwestiwn hwn:
- mae rhai cynghorau yn penderfynu peidio â chyhoeddi Gorchymyn Adferiad os yw aelod o'r cyhoedd yn methu â thalu Rhybudd Talu Cosb (ar ôl i Rybudd Codi Tâl gael ei gyhoeddi). Mae hyn oherwydd bod y tebygolrwydd o adfer ar hyn o bryd yn isel ac felly mae'r ffi yn taro cyllideb y cynghorau
 - dylai ymgyfreithwyr siarad ag ymgynghorydd cyn cael HwF
 - dylid gweithredu asesiadau risg bob amser cyn dechrau achos i atal achos diangen
 - dylai cymorth cyfreithiol fodoli ar gyfer ysgariad
 - Dylai Weinyddiaeth Gyfiawnder ystyried rhoi ad-daliadau llawn neu rannol ar ffioedd os yw ADR ôl-gyhoeddi yn llwyddiannus

Ymateb y Llywodraeth

79. Mae'r Llywodraeth yn gwerthfawrogi bod ymateb y galw i newidiadau mewn ffioedd yn arbennig o gymhleth ac yn nodi bod ymatebwyr yn ystyried ystod o ffactorau gan gynnwys y ffi, y tebygolrwydd o lwyddo a chyfanswm costau mynd i'r llys yn eu proses benderfynu.
80. Roedd rhai ymatebwyr yn cynnwys tystiolaeth ansoddol, ond nid tystiolaeth feintiol. Mae'n anodd penderfynu faint yn union y bydd codi ffi benodol yn effeithio ar y galw am y broses lys benodol honno. Mae'r ymchwil bresennol yn ansoddol yn hytrach na meintiol. Mae'r ymchwil sy'n bodoli yn dangos bod sawl ffactor yn dylanwadu ar y penderfyniad i fynd ag achos i'r llys, megis mynediad at gynrychiolaeth gyfreithiol, argaeledd dewisiadau amgen fel cyfryngu, math o achos a budd canfyddedig y canlyniad o'i gymharu â'r gost. Er enghraifft, archwiliodd ymchwil ansoddol a gynhaliwyd yn 2014 y cymhellion i fynd i'r llys ymhlith 54 o ymgeiswyr llys sifil a theulu.² Canfu'r ymchwil fod ffactorau emosiynol yn gorbwyso cymhellion ariannol yn y penderfyniad i fynd i'r llys ymhlith llawer o ymgeiswyr. Mewn materion teuluol roedd hyn yn cynnwys pryder ynghylch lles y plentyn ac mewn achosion sifil roedd cymhellion emosiynol yn cynnwys sicrhau cydnabyddiaeth gan eraill o ddilysrwydd canfyddedig yr achos.
81. Er bod y codiadau arfaethedig mewn ffioedd yn amrywio o £1 i £480, mae'r rhan fwyaf o'r newidiadau ffioedd o werth ariannol isel, gyda chyfartaledd wedi'i bwysoli o £7; mae 82% o'r newidiadau ffioedd yn llai na £20 ac mae 92% yn llai na £50. Mae nifer fawr o'r ffioedd sy'n cael eu cynyddu hefyd ar gyfer gweithredoedd lle mae diffyg rhwymedïau amgen a/neu lle mae cymhellion anariannol cryf i fynd ar drywydd yr

² https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/299804/role-of-court-fees-in-decisions-to-bring-cases-to-courts.pdf

achos. Er enghraifft, nid oes dewisiadau eraill ar gyfer achosion ysgariad. Mae'r cynnig yn cynnwys ffioedd sy'n ymwneud â sawl cam gweithredu, megis ffioedd cais cyffredinol, y mae'n anodd amcangyfrif ymateb i'r galw amdanynt. Yn ogystal, mae llawer o'r ffioedd i'w newid ar gyfer ceisiadau o fewn achos neu orfodaeth a byddent yn cael eu codi unwaith y bydd achos yn y broses, yn hytrach nag yn y mater, ac felly maent yn llai tebygol o effeithio ar y penderfyniad i symud ymlaen (ond gallai effeithio ar a penderfyniad i barhau).

82. Am y rhesymau a amlygwyd yn y paragraffau uchod, nid ydym yn disgwyl i'r newidiadau ffioedd arwain at gwmp yn y galw. Fodd bynnag, rydym wedi defnyddio gogwydd optimistaeth o 20% i'r cyfrolau (trwy ostwng y cyfeintiau) i adlewyrchu'r ansicrwydd a allai ddeillio o unrhyw newidiadau yn ymddygiad defnyddwyr. Tybiwyd hefyd nad oes unrhyw effaith niweidiol ar ganlyniadau mewn achosion llys sifil neu deuluol, nac ar fynediad at gyfiawnder.
83. Hyd yn oed yn caniatáu ar gyfer cyfeintiau is i ddechrau, rydym yn disgwyl i'r newidiadau arfaethedig gynyddu incwm ffioedd. Trwy gydol yr ymgynghoriad hwn, rydym wedi honni bod amddiffyn mynediad at gyfiawnder trwy sicrhau gwasanaeth llys effeithiol ac effeithlon o'r pwys mwyaf, a'r rheswm allweddol sy'n sail i'r cynigion. Fel y gwelwyd yn gynharach, mae'r bwch presennol yng nghyllid HMCTS yn bygwth yr egwyddor hon, ac mae'r Llywodraeth hon yn parhau i fod yn ymrwymedig i ail-fuddsoddi unrhyw incwm ychwanegol fel rhan o'n cynllun buddsoddi o £1bn i gryfhau a gwella ein system gyfiawnder. Credwn fod y codiadau ffioedd cymedrol a awgrymir yn ein cynnig yn fodd rhesymol o gyflawni ein hamcan.
84. Er mwyn cael mynediad at HwF, nid yw'r Llywodraeth yn cytuno y dylid ei gwneud yn ofynnol i ymgyfreithiwr siarad ag ymgynghorydd cyfreithiol neu y dylid cynnal asesiad risg cyn dwyn achos. Mae gan unigolyn yr hawl i gael mynediad at gyfiawnder a mynd ag achos i'r llys.
85. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â sylwadau y dylai cymorth cyfreithiol fod ar gael ar gyfer ysgariad, egwyddor y cynllun cymorth cyfreithiol yw y dylid ei dargedu at y rhai sydd ei angen fwyaf. Felly, mae cymorth cyfreithiol ar gael mewn materion teulu preifat, gan gynnwys ysgariad, dim ond pan fo ymgeisydd yn ddiodefwr cam-drin domestig, neu mewn perygl o ddiodefwr cam-drin domestig, yn ddarostyngedig i feini prawf modd a theilyngdod.
86. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â sylwadau sy'n ymwneud â dileadau ac ad-daliadau sy'n ymwneud â phenderfyniadau y tu allan i'r llys. Nid oes angen talu ffi gwrandawriad tan 28 diwrnod cyn y treial neu ddechrau'r cyfnod prawf. Os caiff hawliad ei setlo cyn yr achos, bydd HMCTS a'r farnwriaeth wedi bod wrthi'n gweithio o hyd i baratoi ar gyfer yr achos.

Cwestiwn 7: Ydych chi'n ystyried y bydd y cynnig yn cael effaith anghymesur ar unigolion sydd â nodweddion gwarchoddedig? Os felly, a oes unrhyw addasiadau posibl i'r polisi y dylem eu hystyried er mwyn lliniaru unrhyw effaith anghymesur? Rhowch resymau dros eich ateb.

87. Cawsom 55 o ymatebion i'r cwestiwn hwn. Nid oedd 49% (27) o'r ymatebwyr yn teimlo y byddai'r cynnig hwn yn cael effaith anghymesur ar y rhai â nodweddion gwarchoddedig. Nododd un ymatebydd, p'un a oes gennych nodwedd warchoddedig ai peidio, bydd y newidiadau yn effeithio ar y rhai sy'n defnyddio HMCTS. Teimlai'r 51% (28) arall o ymatebwyr y byddai'r cynnig hwn yn cael effaith anghymesur ar y rhai â nodweddion gwarchoddedig. Y nodweddion a enwir amlaf y byddai'r cynnig hwn yn teimlo y byddai'r cynnig hwn yn effeithio arnynt yw:
- y rhai o leiafrifoedd ethnig
 - y rhai ag anableddau
 - menywod, gan gynnwys menywod sy'n dioddef cam-drin domestig neu mewn priodasau camdriniol
88. Tynnodd ymatebwyr sylw hefyd at nifer o grwpiau eraill yr effeithiwyd arnynt, yn hytrach na'r rhai â nodweddion gwarchoddedig.
89. Awgrymodd ymatebwyr nifer o wahanol ffyrdd y gellid lliniaru'r effaith anghymesur ar y rhai â nodweddion gwarchoddedig, roedd y syniadau hyn yn cynnwys:
- ailgyflwyno'r ffurflen werdd ar gyfer achosion ysgariad
 - cynllun dileu newydd a gyflwynwyd ar gyfer y rheini ag anableddau
 - yr opsiwn i ledaenu ffioedd llys dros ddyddiadau dros mwy nag un gwrandawriad
90. Cafwyd sylwadau hefyd ar y cynllun HwF ei hun. Nododd dau gyfranogwr fod angen mwy o ymwybyddiaeth o gynllun dileu HwF ac y dylai'r broses fod yn llai beichus i'w chwblhau. Awgrymodd dau gyfranogwr newidiadau i HwF, gydag un yn nodi y dylai HwF helpu gyda'r ddealltwriaeth o'r gyfraith a'r llall yn nodi na ddylai HwF fod â meini prawf mympwyol ac y dylid ystyried achosion fesul achos.

Ymateb y Llywodraeth

91. Ystyriodd y Llywodraeth yn ofalus yr awgrym y bydd y cynnig yn effeithio'n anghymesur ar unigolion â nodweddion gwarchodedig ac yn cytuno bod y rhai â nodweddion gwarchodedig yn debygol o gael eu cynrychioli'n ormodol ymhlith defnyddwyr y llys sy'n talu ffioedd. Felly, mae'n fwy tebygol y gallai'r newidiadau ffioedd effeithio'n anghymesur ar unigolion â nodweddion gwarchodedig. Mae hyn yn cynnwys y rheini: o leiafrifoedd ethnig, ag anableddau, sy'n fenywod neu sy'n fenywod mewn perthnasoedd camdriniol. Er yn gyffredinol, rydym o'r farn y bydd y codiadau ffioedd i'r rhai sydd wedi'u gorgynrychioli yn annhebygol o achosi anfantais benodol oherwydd anallu i dalu gan nad yw'r newidiadau hyn yn adlewyrchu cynnydd mewn termau real. Mewn perthynas â'r grwpiau sy'n weddill a grybwyllwyd gan ymatebwyr, nid yw'r rhain yn nodweddion gwarchodedig ond rydym wedi nodi bod diffynyddion yn boblogaeth yr effeithir arni yn yr Asesiad Effaith (Ffioedd Llys).
92. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â'r beirniadaethau a wnaed o'r cynllun HwF. Mae manylion llawn HwF a sut i wneud cais ar gael yn <https://www.gov.uk/get-help-with-court-fees> a gall llysoedd lleol gynghori ynghylch bodolaeth HwF. Mewn perthynas â sylwadau na ddylid cymhwyso meini prawf mympwyol i geisiadau; dylid nodi y gall yr Arglwydd Ganghellor ganiatáu rhyddhad mewn achosion eithriadol y tu allan i gynllun HwF. Mae'r meini prawf safonol yn HwF ar waith i ganiatáu ar gyfer polisïau dileu teg a gymhwysir yn yr un modd i bob ymgeisydd.

Yn ogystal â chwestiynau 1 i 7, e-bostiodd rhai ymatebwyr ymatebion penodol i'r ymgynghoriad nad oeddent yn mynd i'r afael â'r cwestiynau.

93. Cawsom 24 o ymatebion nad oeddent yn mynd i'r afael yn benodol ag unrhyw un o'r cwestiynau yn uniongyrchol ond a wnaethom sylwadau ar y cynnig cyffredinol neu bryderon penodol yn ymwneud â'r Weinyddiaeth Gyfiawnder. Mae'r rhain yn cynnwys:
- y dylid gwneud newidiadau sylfaenol i'r egwyddorion y tu ôl i sut mae HMCTS yn cael ei ariannu
 - nid oedd y llywodraeth wedi ystyried yr effaith ar ddiffynyddion a fyddai'n talu ffioedd llys fel rhan o orchymyn costau na'r effaith ar fusnesau
 - mae cynnydd i achos cyfraith breifat yn cael effaith anghymesur ar y teuluoedd tlotaf
 - mae ffioedd achos teulu yn rhwystr i deuluoedd gael mynediad i'r llys ac mae diffyg mynediad at gyfiawnder hefyd yn effeithio ar les plentyn
 - gwnaed argymhelliad yn yr Adolygiad Cyfiawnder Teulu (2011) y dylid dileu ffioedd teulu ac y dylid ystyried diwygio ehangach yn y sector cyfiawnder teulu neu newidiadau i'r strwythur ffioedd yn y llysoedd teulu.
 - dylid codi gwaharddiad Swyddogion Gorfodi Uchel Lys (HCEO), felly mae gan ddefnyddwyr llys opsiynau wrth orfodi dyfarniadau

- ni ddylid caniatáu i ddefnyddio HCEO i weithredu pan fydd hawlydd yn apelio yn erbyn penderfyniad neu o dan adolygiad barnwrol. Fe wnaethant nodi hefyd y dylai pwerau HCEO fod yn fwy tryloyw a chael eu rheoleiddio'n well
- Dylai HwF gael ei ddisodli gan gynllun lle mae ymgyfreithiwr yn talu 20% o'r arian a adenillwyd i HMCTS os cawsant eithriad ffioedd
- dylid lleihau ffioedd yn y Llys Apêl
- dylid ailddosbarthu ffi 9.2 y Gorchymyn Ynadon "Cais am unrhyw warant arall (ni nodwyd ffi arall)", a ddefnyddir i symud person i le diogel o dan y Ddeddf Lechyd Meddwl, yn "warantau mynediad" a fyddai denu ffi o £20 yn hytrach na'r £75 presennol am bob cais
- nid y llys yw'r lle gorau i setlo hawliadau ac mae angen gwneud mwy i hyrwyddo datrys anghydfod y tu allan i'r llys - ar y cyfan, mae ffioedd llys yn llai costus na defnyddio penderfyniad y tu allan i'r llys

Ymateb y Llywodraeth

94. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno ag awgrymiadau y dylid gwneud newidiadau sylfaenol i'r ffordd y mae HMCTS yn cael ei ariannu.
95. Mae'r Llywodraeth yn cytuno y bydd y newidiadau hyn yn cael effaith ar ddiffynyddion. Mewn perthynas â'r teuluoedd eu hunain, er mwyn amddiffyn mynediad at gyfiawnder i'r teuluoedd tlotaf, rydym hefyd yn chwyddo trothwyon incwm HwF ar gyfer pobl sengl yn ogystal â phremiymau cwpl a phlant³ i 2021/22 yn unol â chwyddiant, wedi'u hôl-ddyddio i 2016 . Mae hyn yn golygu y bydd mwy o bobl yn gymwys i gael dilead costau rhannol neu lawn. Ni ddylai fod unrhyw effaith ehangach ar fusnesau.
96. O ran pryderon sy'n ymwneud â mynediad at gyfiawnder, mae ymchwil a wnaed yn flaenorol gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder ar y mater hwn wedi dangos yn gyson bod ffioedd yn ystyriaeth eilradd yn y penderfyniad i gyfreitha, gyda'r rhagolygon o lwyddiant a'r tebygolrwydd o lwyddiant yn brif ystyriaethau⁴. Mae ffioedd yn cynrychioli cyfran fach o gostau cyffredinol ymgyfreitha.
97. Mewn perthynas â phryderon a godwyd ynghylch gorfodi, dylid nodi bod gwaharddiadau troi allan bellach wedi dod i ben. O ran rôl HCEO, mae'r rheoliadau sy'n gysylltiedig â HCEO i'w gweld ym: mharagraff 2(1) o Atodlen 7 Deddf Llysoedd 2003; Rheoliad 6 o Reoliadau Swyddogion Gorfodi Uchel Lys 2004; Deddf Gorfodi

³ Mae hyn yn cynnwys y trothwyon yng nghynllun dileu'r Goruchaf Lys

⁴ Rôl ffioedd llys wrth effeithio ar benderfyniadau defnyddwyr i ddod ag achosion i'r llysoedd sifil a theuluol: a astudiaeth ansoddol o hawlwr ac ymgeiswyr, 2014.
(https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/299804/role-of-court-fees-in-decisions-to-bring-cases-to-courts.pdf)

Llysoedd Tribiwnlysoedd 2007; Rheoliadau Rheoli Nwyddau (Ffioedd) 2014; Deddf Llysoedd 2003; Rheoliadau Swyddogion Gorfodi Uchel Lys 2004. Mewn perthynas â gallu'r HCEO i weithredu o dan y broses apelio, gellir dod o hyd i fanylion ynghylch apeliadau yn rhan 84 o Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodi 2007. Nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â'r ymatebydd na ddylai HCEO weithredu yn ystod proses apelio. Dylai HCEO weithredu nes bod gorchymyn aros yn cael ei ganiatáu. Daw gorfodaeth i ben unwaith y rhoddir gorchymyn aros.

98. Mewn perthynas â cheisiadau am ail-ddosbarthu Ffi 9.2 o'r Gorchymyn Ynadon "Cais am unrhyw warant arall (ni nodwyd unrhyw ffi arall)", dylid nodi bod y newid hwn y tu allan i gwmpas yr ymgynghoriad hwn; fodd bynnag, bydd y Llywodraeth yn ystyried y cynnig hwn fel rhan o waith parhaus.
99. Mae'r Llywodraeth yn cydnabod y gall mynd i'r llys neu ddefnyddio proses datrys y tu allan i'r llys fod yn ddull effeithiol o ddatrys hawliadau. Mae'r Llywodraeth wrthi'n edrych ar ffyrdd o gynyddu'r nifer y bobl sy'n manteisio ar brosesau datrys y tu allan i'r llys fel eu bod yn cael eu hystyried y norm, yn hytrach na'r eithriad. Er enghraifft, mewn perthynas ag achosion teulu, rhaid i unrhyw un sy'n dymuno cyflwyno hawliad, ac eithrio mewn rhai amgylchiadau, fynychu Cyfarfod Gwybodaeth ac Asesu Cyfryngu (MIAM) gyda'r bwriad o ymgysylltu â'r parti arall fel y gall y materion sy'n ymwneud ag achos lle mae'r teulu wedi methu gael ei ddatrys mewn dull sy'n fwy cyfeillgar na thrwy'r broses wrthwynebol sy'n deillio o fynd i'r llys.

Asesiad Effaith, Cydraddoldebau ac Iaith Gymraeg

Asesiad Effaith

100. Cyhoeddwyd tri Asesiad Effaith (IA) ar yr un pryd â'r ddogfen ymgynghori. Mae'r cyntaf yn ymdrin ag effaith codiadau chwyddiant ar ffioedd llys dethol, mae'r ail yn ymdrin ag effaith cynyddu trothwyon incwm HwF, ac mae'r trydydd yn IA trosfwaol sy'n ystyried y codiadau i ffioedd llys ac i HwF. Mae'r rhain yn nodi'r effaith amcangyfrifedig y byddai'r cynnig yn ei chael pe bai'n cael ei gweithredu ac wedi'i diweddarau ar sail ymateb yr ymgynghoriad.

Mae'r IA yn nodi bod HMCTS, defnyddwyr llysoedd (unigolion, busnesau ac awdurdodau lleol), darparwyr gwasanaethau cyfreithiol, sefydliadau cymorth yn y sector cyngor a gwirfoddol, trethdalwyr a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yn debygol o gael eu heffeithio'n arbennig. Mae'r cynnig yn debygol o arwain at gostau ychwanegol i HMCTS a'r sector gwirfoddol/cyngor (oherwydd newidiadau sy'n ofynnol gan weithredu) yn ogystal ag unigolion, busnesau a'r sector cyhoeddus (oherwydd ffioedd uwch).

101. Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am effeithiau penodol yn yr Asesiadau Effaith wedi'u diweddarau sydd wedi'u cynnwys ar yr un pryd â'r ddogfen hon.

Cydraddoldebau

102. Cyhoeddwyd Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EIA) ar yr un pryd â'r ddogfen ymgynghori. O'n dadansoddiad, credwn na fydd y cynnydd arfaethedig mewn ffioedd llys yn arwain at wahaniaethu uniongyrchol. Bydd y ffioedd hyn yn berthnasol i bob defnyddiwr llys ac ni fyddant yn gwahaniaethu yn erbyn unigolion oherwydd eu nodweddion gwarchoddedig. Fodd bynnag, mae tystiolaeth yn awgrymu ei bod yn debygol y bydd gor-gynrychiolaeth o bobl â rhai nodweddion gwarchoddedig ymhlith defnyddwyr llys o gymharu â'r boblogaeth gyffredinol ym mhob awdurdodaeth llys. Diweddarwyd yr AEA yn seiliedig ar wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad.

Prawf Effaith Iaith Gymraeg

103. Bydd y newidiadau hyn yn effeithio ar y rhai sy'n siarad Cymraeg. Mae'r cynnig hwn yn cynnwys newidiadau i ffioedd sydd hefyd yn effeithio ar ddefnyddwyr y llysoedd sy'n siarad Cymraeg, er na ddylent amharu yn anghymesur ar eu dealltwriaeth o ffioedd.
104. Gellir gweld fersiwn Gymraeg o'r ddogfen hon yn:
<https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/increasing-selected-court-fees-income-thresholds>. Gellir darparu copi Cymraeg o'r Asesiad Effaith (IA) a'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EIA) ar gais.

Casgliad a'r camau nesaf

105. Mae'r Llywodraeth wedi ystyried yr holl ymatebion i'r ymgynghoriad yn ofalus. Mae'n ddyletswydd ar yr Arglwydd Ganghellor i amddiffyn mynediad at gyfiawnder ac er mwyn amddiffyn mynediad at gyfiawnder, mae'n hanfodol bod HMCTS yn parhau i gael ei ariannu yn y ffordd gywir. Mae cynyddu ffioedd yn ôl chwyddiant i adlewyrchu costau cynyddol HMCTS yn helpu i gynnal cyllid y system wrth leddfu'r gost i'r trethdalwr cyffredinol.
106. Bydd y Llywodraeth yn bwrw ymlaen fel y cynlluniwyd i gynyddu 129 o ffioedd a amlinellwyd yn yr ymgynghoriad yn unol â chwyddiant hanesyddol sy'n dyddio o Awst 2016 i ddechrau'r flwyddyn ariannol 2021/22, neu'r flwyddyn y cafodd y ffi ei diwygio ddiwethaf (wedi'i chapio ym mis Awst 2016). Mae'r cynnydd arfaethedig hyn yn adlewyrchu chwyddiant hanesyddol ac felly nid ydynt yn gyfystyr â chynnydd mewn termau real. Yn ogystal, bydd y Llywodraeth hefyd yn parhau gyda'r codiadau chwyddiant arfaethedig i'r trothwyon incwm yn ein cynllun dileu Cymorth gyda Ffioedd, gan gymhwyso chwyddiant wedi'i ôl-ddyddio i Awst 2016 hyd at Ebrill 2021. Bydd hyn yn sicrhau y gall unrhyw ddefnyddiwr na fydd efallai'n gallu fforddio ffioedd llysoedd neu driwlysoedd gael mynediad i'r gwasanaethau hyn o hyd gyda chymorth rhyddhad llawn neu rannol o'r ffioedd.
107. Gellir gweld rhestr lawn o'r ffioedd diwygiedig yn **Atodiad B** a gellir gweld trothwyon incwm diwygiedig HwF yn **Atodiad C**.
108. Mae'r Llywodraeth wedi nodi'r mesurau y mae'n bwriadu eu cymryd yn dilyn yr ymgynghoriad. Wrth symud ymlaen, ein bwriad yw diweddarau ffioedd yn fwy rheolaidd yn ôl chwyddiant er mwyn sicrhau bod ffioedd yn parhau i adlewyrchu costau darparu'r gwasanaethau hyn yn gywir.
109. Effeithir ar y cynnig trwy offeryn statudol negyddol ddechrau Hydref 2021. Bydd y newidiadau yn cynnwys diwygiadau i ffioedd yn y Gorchmynion Ffioedd canlynol:
 - Gorchymyn Ffioedd Achosion Teulu 2008
 - Gorchymyn Ffioedd Achosion Sifil 2008
 - Gorchymyn Ffioedd Llys Gwarchod 2007
 - Gorchymyn Ffioedd Llysoedd Ynadon 2008

110. Yn ogystal, bydd newidiadau i drothwyon incwm HwF yn yr holl Orchmynion Ffioedd isod:

- Gorchymyn Ffioedd Achosion Teulu 2008
- Gorchymyn Ffioedd Achosion Sifil 2008
- Gorchymyn Ffioedd Llys Gwarchod 2007
- Gorchymyn Ffioedd Llysoedd Ynadon 2008
- Gorchymyn Ffioedd Profiant Di-ddadleuol 2004
- Gorchymyn Cydnabod Rhyw (Ffioedd Ymgeisio) 2006
- Gorchymyn Ffioedd Goruchaf Lys 2009
- Gorchymyn Ffioedd Uwch Dribiwnlys (Siambur Tiroedd) 2009
- Gorchymyn Ffioedd Tribiwnlys Haen Gyntaf (Gamblo) 2010
- Gorchymyn Ffioedd Tribiwnlys Haen Gyntaf (Siambur Mewnfudo a Lloches) 2011
- Gorchymyn Ffioedd Uwch Dribiwnlys (Mewnfudo a Lloches) (Adolygiad Barnwrol) (Cymru a Lloegr) 2011
- Gorchymyn Ffioedd Tribiwnlys Haen Gyntaf (Siambur Eiddo) 2013

Egwyddorion ymgynghori

Mae'r egwyddorion y dylai adrannau'r Llywodraeth a chyirff cyhoeddus eraill eu mabwysiadu ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid wrth ddatblygu polisi a deddfwriaeth wedi'u nodi yn Egwyddorion Ymgynghori Swyddfa'r Cabinet 2018:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/691383/Consultation_Principles__1_.pdf

Atodiad A - Rhestr o Ymatebwyr

Enw Llawn yr Ymatebydd	Cwmni / Cymdeithas
Carole Clive Doyle	ACUTECH Limited
David Hersh	Anthill Ltd
Steve Chamberlain	Approved Mental Health Professionals Leads Network
Claire Barcham	Association of Directors of Adult Social Services
Meyer Hazard	Association of Personal Injury Lawyers (APIL)
Stuart McMillan	Bar Council of England and Wales
Graham Sykes	Beesley and Fildes Limited
Claire Southway	Blanchards Bailey LLP
Nina Bhatti	Blaser Mills LLP
Dr Ruth Allen	Cymdeithas Gweithwyr Cymdeithasol Prydain
Kelvin Reynolds	British Parking Association
Olivia Trapp	Cafcass
Rob Thompson	CCUA
Susan Jackson	Central London County Court
Glen Bullivant	Chartered Institute of Credit Management
Michael Olmer	Clapham & Collinge
Pascal Giraud	CM Workforce Solutions Ltd
Anthony Jones	Council
Craig Gee	Craig Gee & Co Solicitors
D R Dishman	Credit Limited International
Henry Aitchison	Credit Services Association
Martyn Berkin	Crown Office Chambers
Ann Dixon	Devonshires Solicitors LLP
Tony Welsh	East Herts Council
James Brien	Easy Online Divorce
Mark Hindes	Elmsco Property Partnership LLP

Enw Llawn yr Ymatebydd	Cwmni / Cymdeithas
Michael Lewkowicz	Families Need Fathers
Peter Felton	Feltons Law
Julian Chamberlayne	Forum of complex injury solicitors
Shona Houghton	FWJ Legal Limited
Michael Hartley	Global Corporate Limited
Heather Clarke	Gloucestershire County Council
Fola Ajala	Graceland Solicitors
David Hepworth	Herefordshire Council
Kathryn Thomas	Horwich Farrelly Solicitors
Chris Sutton	KJ Smith Solicitors
Kerry Underwood	Law Abroad Ltd.
Chris Bowers	Law Firm
Scott Dickson	Local Authority
Thelma Stober	Local Government Association
Laurence Courtney	London Borough of Newham
Daniel Jones	London Borough of Waltham Forest
Andrew Luck	London Council
Eddie Harrison	Lowell Solicitors Limited
Rachael Campbell	Luton Borough Council
Helen Baxter	Merritt and Company
Sandra Bayne	Mortimer Clarke Solicitors Limited
Keenan	Online Legal Services Limited
Lesley Andrews	OpenArch Properties Group of Companies
Gemma Magill	Parrott and Coales LLP
Tony Caine	Powys County Council
Angelina	Premier Properties
Nagy Gabriel	Private Lessor
Caroline Asquith-Turnbull	Rd & E NHS FT
Rachel Rogers	Resolution – first for family law

Enw Llawn yr Ymatebydd	Cwmni / Cymdeithas
Richard Peeters	Ripeshare Ltd.
Maria Taylor	Rogers & Norton Solicitors
Roya Hekmatpanah	Securebase Ltd.
Alex Bryant-Roggero	Self-employed Enforcement Agent
Katherine Sweeney	Stephensons LLP
Sarah Masters	Stephensons Solicitors LLP
Pauline Smith	Stephensons Solicitors LLP
Ben Connor	Stewarts Law LLP
John Fawcett	Tees Law
Polly Fox	TfL
Rachel Cairnes	The Association of Consumer Support Organisations (ACSO)
Russell Hamblin-Boone	The Civil Enforcement Association
Mary Mugerwa	The Law Society
Susie Hayman	Torbay Council
Chika Ashby	Transport for London
Robert Anderson	Virgin Media / Liberty Global
Richard Taylor	Woking Borough Council
Geoff Hislop	Wokingham Highways Alliance
Marie Heym	Wrexham County Borough Council
Denise King	Aelod o'r cyhoedd
Judith Birchall	Aelod o'r cyhoedd
Simon Lawson	Aelod o'r cyhoedd
Kristopher James	Aelod o'r cyhoedd
Andrew Weeden	Aelod o'r cyhoedd
Ryan Tremble-Niccolls	Aelod o'r cyhoedd
Min	Aelod o'r cyhoedd
Beverley Nias	Aelod o'r cyhoedd
Robert Whitehouse	Aelod o'r cyhoedd
Deshveen Kaur Mangat	Aelod o'r cyhoedd

Atodiad B - Rhestr derfynol y newidiadau arfaethedig i ffioedd

Mae'r newidiadau arfaethedig i ffioedd yn cael eu dadansoddi yn ôl y gorchmynion ffioedd perthnasol y cyfeirir atynt.

Gorchymyn Ffioedd Llys Amddiffyn 2007 Rhif 1745

Mae'r ffioedd sydd o fewn y Gorchymyn Ffioedd Llys Gwarchod yn cynnwys y ffi i wneud y cais, y gwrandawriad neu i apelio yn erbyn penderfyniad a wnaed o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005.

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi'r ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
4	Ffi ymgeisio (Erthygl 4)	£365	£377	£371	-£6	£6
5	Ffi apêl (Erthygl 5)	£230	£237	£234	-£3	£4
6	Ffioedd gwrandawriad (Erthygl 6)	£485	£500	£494	-£6	£9

Gorchymyn Ffioedd Llysoedd Ynadon 2008 Rhif 1052

Mae'r ffioedd sydd o fewn y Gorchymyn Ffioedd Llysoedd Ynadon yn cynnwys ffioedd fel ffioedd ymgeisio, ffioedd gwrandawiadau, ffioedd copi, ffioedd cyhoeddi ar gyfer dogfennau neu ffioedd ar gyfer cyhoeddi gwarantau.⁵

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi'r ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1	Cais i nodi achos am farn yr Uchel Lys	£135	£139	£137	-£2	£2
2.3	Apêl - achos o dan Atodlen 5, Deddf Trwyddedu 2003	60	63	62	1	2
2.4	Apêl (ni nodwyd unrhyw ffi arall)	60	63	62	1	2
3.2	Cais am dystysgrif boddhad	15	16	16	£0	1
5.1	Copi o ddogfen (10 tudalen neu lai).	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
5.2	Copi o ddogfen ar ffurf electronig (ar gyfer pob copi)	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
6.1	Cais am drwydded/cydsyniad/awdurdod (ni nodwyd unrhyw ffi arall)	25	27	27	£0	2
6.2	Cais i adnewyddu/amrywio trwydded bresennol	25	27	27	£0	2

⁵ Sylwch, nid yw Cymorth gyda Ffioedd ar gael ar gyfer ffioedd copi

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi'r ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynydd derfynol
6.3	Cais i ddirymu trwydded (ni nodwyd unrhyw ffi arall)	25	27	27	£0	2
7.1	Wrth ardystio cwnstabl neu gwnstabl arbennig	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
7.2	Am bob llw (ac ati) lle na nodir ffi arall.	25	27	27	£0	2
8.2 a	Cais am ganiatâd/caniatâd i gychwyn achos (ni nodwyd ffi arall)	116	125	125	£0	9
8.2 b	Achosion lle mae caniatâd wedi'i roi	116	125	125	£0	9
9.1	Cais am warrant mynediad	20	22	22	£0	2
9.2	Cais am unrhyw warrant arall (ni nodwyd unrhyw ffi arall).	75	81	81	£0	6
10.1	Cais am warrant ymrwymo	245	264	264	£0	19
10.2	Gwarant ymrwymiad (Deddf Cynnal Plant 1991)	£40	41	41	£0	1

Gorchymyn Ffioedd Achosion Teulu 2008 Rhif 1054

Mae'r ffioedd sydd o fewn cwmpas y Gorchymyn Ffioedd Trafodion Teulu yn cynnwys ffioedd fel achosion a ddygwyd ymlaen o dan Ddeddf Plant 1989, ffioedd yn ymwneud ag ysgariad, copïau o ddogfennau a ffioedd dyroddi ar gyfer tystysgrifau neu warantau.

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
1.2	Ffeilio cais am ysgariad, nullity neu ddiddymiad partneriaeth sifil	550	592	593	1	43
1.8	Cais am orchymyn rhiant	215	232	232	£0	17
2.1a	Cyfrifoldeb rhieni (adran 4 (1) (c) neu (3), 4A (1) (b) neu (3))	215	232	232	£0	17
2.1b	Cyfrifoldeb rhieni (adran 4ZA (1) (c) neu (6))	215	232	232	£0	17
2.1c	Gwarcheidwaid (adran 5 (1) neu 6 (7))	215	232	232	£0	17
2.1d	Gorchymynion adran 8 (adran 10 (1) neu (2))	215	232	232	£0	17
2.1e	Gorchymynion gorfodi (adran 11J (2))	215	232	232	£0	17
2.1f	Iawndal am golled ariannol (adran 11O (2))	215	232	232	£0	17
2.1g	Newid cyfenw plentyn neu ei symud o awdurdodaeth tra bod gorchymyn preswyllo mewn grym (adran 13 (1))	215	232	232	£0	17

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1h	Gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig (adran 14A (3) neu (6) (a), 14C (3) neu 14D (1))	215	232	232	£0	17
2.1i	Gorchymyn llety diogel (adran 25) - Lloegr	215	232	232	£0	17
2.1ia	Gorchymyn llety diogel (adran 25) - Cymru	215	232	232	£0	17
2.1j	Newid cyfenw plentyn neu ei symud o awdurdodaeth tra bod gorchymyn gofal mewn grym (adran 33 (7))	215	232	232	£0	17
2.1k	Cyswllt â phlentyn mewn gofal (adran 34 (2), (3), (4) neu (9))	215	232	232	£0	17
2.1l	Gorchymyn goruchwylio addysg (adran 36 (1))	215	232	232	£0	17
2.1m	Amrywio neu ryddhau ac ati gorchmynion gofal a goruchwylio (adran 39)	215	232	232	£0	17

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1n	Gorchymyn asesu plant (adran 43 (1))	215	232	232	£0	17
2.1o	Gorchymynion amddiffyn brys (adrannau 44, 45 a 46)	215	232	232	£0	17
2.1p	Gwarant i gynorthwyo person i arfer pwerau o dan orchymyn amddiffyn brys (adran 48)	215	232	232	£0	17
2.1q	Gorchymyn adfer (adran 50)	215	232	232	£0	17
2.1r	Canslo, amrywio neu symud neu osod amod cofrestru cofrestriad gwarchodwr plant neu ofalwr dydd (adran 79K)	215	232	232	£0	17
2.1s	Gwarant i gynorthwyo person sy'n arfer pwerau i chwilio am blant neu archwilio adeilad (adran 102)	215	232	232	£0	17

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1t	Ceisiadau mewn perthynas â gorchmynion gorfodi (paragraff 4 (2), 6 (2), 7 (2) neu 9 (2) o Atodlen A1)	95	102	102	£0	7
2.1v	Darpariaeth ariannol i blant (paragraff 1 (1) neu (4), 2 (1) neu (5), 5 (6), 6 (5), (7) neu (8), 8 (2), 10 (2), 11 neu 14 (1) o Atodlen 1)	215	232	232	£0	17
2.1w	Cymeradwyo llys i blentyn sydd yng ngofal awdurdod lleol fyw dramor (paragraff 19 (1) o Atodlen 2) - Lloegr	215	232	232	£0	17
2.1w a	Cymeradwyo llys i blentyn sydd yng ngofal awdurdod lleol fyw dramor (paragraff 19 (1) o Atodlen 2) - Cymru	215	232	232	£0	17
2.1x	Ymestyn gorchymyn goruchwylio (paragraff 6 o Atodlen 3)	215	232	232	£0	17

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1y	Ymestyn neu ryddhau gorchymyn goruchwyllo addysg (paragraff 15 (2) neu 17 (1) o Atodlen 3)	215	232	232	£0	17
2.1z	Paragraff 8 (1) o Atodlen 8 (apeliadau yn ymwneud â rhieni maeth)	215	232	232	£0	17
2.2	Cais am achos o dan Adran 31 o'r Ddeddf	£ 2,055	£ 2,213	£ 2,215	2	160
3.1	Cais / caniatâd i wneud cais am fabwysiadu	170	183	183	£0	13
3.2	Cais am orchymyn lleoliad (o dan Adran 22)	455	490	490	£0	35
3.3	Cais i'r Uchel Lys	170	183	183	£0	13
4.1	Cais i roi rhybudd rhybuddio ynghlwm wrth orchymyn cyswllt	50	54	54	£0	4
5.1	Cais (heb rybudd)	50	53	53	£0	£ 3

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ymgynghoriad a ffi derfynol	Cynnydd derfynol
5.2	Cais am archddyfarniad nisi, gorchymyn amodol, gorchymyn gwahanu (dim ffi os nad yw'n ddiogel)	50	54	54	£0	4
5.3	Cais (ar rybudd) (oni bai y rhestrir yn wahanol)	155	167	167	£0	12
5.4	Cais am orchymyn ariannol	255	275	275	£0	20
8.1a	Copi o ddogfen (10 tudalen neu lai)	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
8.2	Copi o ddogfen ar ffurf electronig (ar gyfer pob copi)	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
9.3	Cyhoeddi tystysgrif costau diofyn - Teulu	60	65	65	£0	5
12.1	Cais i holi dyledwr dyfarniad neu berson arall	50	54	54	£0	4
13.3	Cyhoeddi am warant meddiant neu warant danfon	110	118	119	1	9

Gorchymyn Ffioedd Achosion Sifil 2008 Rhif 1053

Mae'r ffioedd sydd o fewn cwmpas y Gorchymynion Ffioedd Achosion Sifil yn cynnwys ffioedd gwrandawriad hawliadau bach, copio ffioedd am ddogfennau, ffioedd sy'n ymwneud â rhybudd o wŷs, ffioedd sy'n ymwneud â rhwymedïau eraill, a ffioedd sy'n ymwneud â rhoi tystysgrifau neu orchmynion penodol.

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
1.5C	Unrhyw rwymedi arall (Llys Sirol)	308	332	332	£0	24
1.5H	Unrhyw rwymedi arall (Uchel Lys)	528	569	569	£0	41
1.6	Ffeilio achos yn erbyn parti dienw	55	59	59	£0	4
1.8a	Caniatâd i gyhoeddi achos	55	59	59	£0	4
1.8b	Asesiad o gostau (o dan Ran 3, Deddf Cyfreithwyr 1974)	55	59	59	£0	4
2.1a	Ffi gwrandawriad: Achos aml-drac	£ 1,090	£ 1,174	£ 1,175	1	85
2.1ci	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (heb fod yn fwy na £300)	25	27	27	£0	2
2.1ci	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (yn fwy na £300 ond ddim mwy na £500)	55	59	59	£0	4

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.1cii	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (yn fwy na £500 ond ddim mwy na £1,000)	80	86	85	1	5
2.1civ	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (yn fwy na £1000 ond ddim mwy na £1500)	115	124	123	1	8
2.1cv	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (yn fwy na £1,500 ond ddim mwy na £3,000)	170	183	181	2	£ 11
2.1cvi *	Ffi gwrandawriad: Achos hawliadau bach (dros £3,000)	335	352	346	6	£ 11
2.2	Rhybudd yr apelydd/ymatebydd (Uchel Lys)	240	259	259	£0	19
2.3a	Rhybudd yr apelydd/ymatebydd (hawliadau bach y llys sirol)	120	129	129	£0	9
2.3b	Rhybudd yr apelydd/ymatebydd (hawliadau eraill y llys sirol)	140	151	151	£0	£ 11

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
2.4 (a)	Cais cyffredinol (ar rybudd) ac eithrio HA'97 a Thalu Allan Cronfa'r Llys	255	275	275	£0	20
2.4 (b)	Cais cyffredinol (ar rybudd) Deddf Aflonyddu 1997 a Thalu Allan Cronfa'r Llys	155	167	167	£0	12
2.5 (a)	Cais cyffredinol (trwy gydsyniad / heb rybudd) ac eithrio Deddf Aflonyddu 1997 a Thalu Allan Cronfa'r Llys	100	108	108	£0	8
2.5 (b)	Cais cyffredinol (trwy gydsyniad / heb rybudd) HA'97 a Thalu Allan Cronfa'r Llys	50	54	54	£0	4
3.1b	Deiseb am fethdaliad (wedi'i chyflwyno gan greddydwyr / person arall)	280	302	302	£0	22
3.2	Deiseb am orchymyn gweinyddu	280	302	302	£0	22
3.3	Unrhyw ddeiseb arall	280	302	302	£0	22

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynydd derfynol
3.4a	Cais am dystysgrif rhyddhau o fethdaliad	70	75	75	£0	5
3.4b	Copi o dystysgrif rhyddhau o fethdaliad	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
3.11	Cais o fewn achos (trwy gydsyniad/heb rybudd)	25	26	26	£0	1
3.12	Cais o fewn achos (gyda rhybudd)	95	100	99	1	4
4.1a	Copi o ddogfen (10 tudalen neu lai)	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
4.2	Copi o ddogfen ar ffurf electronig (ar gyfer pob copi)	£10.	£ 11	£ 11	£0	1
5.1	Pan fydd y parti sy'n ffeilio'r cais yn cael cymorth cyfreithiol	220	237	237	£0	17
5.2a	Costau hyd at £15000	369	397	398	1	29
5.2b	Costau £15000 - £50000	743	800	801	1	58
5.2c	Costau£ 50000 - £100000	£ 1,106	£ 1,191	£ 1,192	1	86
5.2d	Costau £100000 - £150000	£ 1,480	£ 1,594	£ 1,595	1	115

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynydd derfynol
5.2e	Costau £150000 - £200000	£ 1,848	£ 1,991	£ 1,992	1	144
5.2f	Costau £200000 - £300000	£ 2,772	£ 2,986	£ 2,988	2	216
5.2g	Costau £300000 - £500000	£ 4,620	£ 4,976	£ 4,980	4	360
5.2h	Costau Mwy na £500000	£ 6,160	£ 6,635	£ 6,640	5	480
5.3	Cyhoeddi tystysgrif costau diofyn - Sifil	66	71	71	£0	5
5.4	Apêl (achos asesu manwl) - Sifil	231	249	249	£0	18
5.5	Cais/cyflwyniad i roi tystysgrif costau diofyn o'r neilltu	121	130	130	£0	9
6.1	Ffeilio cais am asesiad manwl ar gyfer y Llys Gwarchod	85	88	87	1	2
6.2	Apelio yn erbyn penderfyniad asesu costau Llys Gwarchod	65	70	70	£0	5
7.1	Selio gwrit rheoli/meddiant/danfôn (Uchel Lys)	66	71	71	£0	5

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynnydd derfynol
7.2	Gorchymyn yn ei gwneud yn ofynnol i ddyledwr dyfarniad neu berson arall fynychu'r llys	55	59	59	£0	4
7.3a	Gorchymyn dyled trydydd parti neu benodi derbynnydd trwy darafaeliad teg	110	118	119	1	9
7.3b	Cais am orchymyn codi tâl	110	118	119	1	9
7.4	Cais am wŷs dyfarniad	110	118	119	1	9
7.5	Cofrestru ddyfarniad neu orchymyn, neu ganiatâd i orfodi dyfarniad cyflafareddu, neu am dystysgrif neu gopi ardystiedig o ddyfarniad neu orchymyn i'w ddefnyddio dramor	66	71	71	£0	5
8.3	Cais i fynnu bod dyledwr dyfarniad yn mynychu'r llys	55	59	59	£0	4
8.4a	Cais am orchymyn dyled trydydd parti	110	118	119	1	9

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynydd derfynol
8.4b	Cais am orchymyn codi tâl	110	118	119	1	9
8.5	Cais am wŷs dyfarniad	110	118	119	1	9
8.6	Cyhoeddi gwarant meddiant/gwarant danfon	121	130	130	£0	9
8.7	Cais am orchymyn atodi enillion - Sifil	110	118	119	1	9
8.9	Cais i orfodi dyfarniad o swm o arian neu unrhyw benderfyniad arall a wneir gan unrhyw lys, tribiwnlys, corff neu berson	44	47	47	£0	£ 3
8.10	Cais am orchymyn i adennill dyled traffig ffordd benodol	8	9	9	£0	1
8A.1	Gwasanaeth gan feili o orchymyn i fynychu'r Llys Sirol i'w holi	110	118	119	1	9
10.1	Biliau gwerthu	28	£30	£30	£0	2
10.2	Tystysgrif swyddogol canlyniad chwiliad (ar gyfer pob enw)	50	54	54	£0	4

Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar
'Cynyddu rhai ffioedd llys a chynyddu trothwyon incwm Help i Dalu Ffioedd yn ôl chwyddiant'

Cyf SI	Disgrifiad	Cyfredol	Ffi wedi'i chynnwys yn yr ymgynghoriad	Ffi derfynol ar ôl ailfodelu	Gwahaniaeth rhwng ffi yr ymgynghoriad a'r ffi derfynol	Cynydd derfynol
10.3	Chwiliad, yn bersonol, o gofnodion llys (fesul 15 munud)	£ 11	12	12	£0	1
12.1	Affidafid	12	13	13	£0	1
13.1 a	Cais - caniatâd i apelio/ymestyn amser	528	569	569	£0	41
13.1 b	Nid oes angen caniatâd i apelio neu fe'i rhoddwyd	£ 1,199	£ 1,291	£ 1,292	1	93
13.1 c	Apelydd/ymatebydd yn ffeilio holiadur apêl	£ 1,199	£ 1,291	£ 1,292	1	93
13.2	Wrth ffeilio rhybudd ymatebydd	528	569	569	£0	41
13.3	Wrth ffeilio rhybudd cais	528	569	569	£0	41

Atodiad C - Rhestr derfynol o drothwyon incwm HwF arfaethedig

Mae'r tablau isod yn tynnu sylw at y trothwyon incwm cyfredol ac arfaethedig (sef yr uchafswm i fod yn gymwys, gall incwm ostwng yn is na'r swm hwn) ar gyfer HwF a'r rhai nad ydyn nhw'n hawlio budd-daliadau ar hyn o bryd.

Prawf Incwm	Trothwy Cyfredol	Trothwy yn yr ymgynghoriad	Trothwy Terfynol
Incwm misol person sengl cyn treth	£ 1,085	£ 1,165	£ 1,170
Premiwm cwpl	160	170	175
Premiwm plentyn	245	265	265

Cap Incwm	Trothwy cyfredol	Trothwy Terfynol
Incwm misol person sengl cyn treth	£ 5,085	£ 5,170
Premiwm cwpl	160	175
Premiwm plentyn	245	265

© Hawlfraint y Goron 2021

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 ac eithrio lle nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3

Lle rydyn ni wedi nodi unrhyw wybodaeth sydd o dan hawlfraint trydydd parti, bydd angen ichi sicrhau caniatâd deiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae fersiynau fformat amgen o'r adroddiad hwn ar gael ar gais gan mojfeespolicy@justice.gov.uk.